

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Årsskrift

fra

Sorø skole og opdragelsesanstalt

for

skoleåret 1910—11.

- INDHOLD:
1. Om dekorationerne i skolens hovedbygning IV. Ved H. Holten-Bechtolsheim.
 2. Efterretninger om skolen og opdragelsesanstalten. Ved B. Hoff.

Sorø.
F. Häuser.
1911.

Årsskrift

fra

Sorø skole og opdragelsesanstalt

for

skoleåret 1910—11.

- INDHOLD: 1. Om dekorationerne i skolens hovedbygning IV. Ved H. Holten-Bechtolsheim.
2. Efterretninger om skolen og opdragelsesanstalten. Ved B. Hoff,

Sorø.
F. Häuser,
1911.

Bemærkninger

til

Dekorationerne

i

Sorø Skoles Hovedbygning.

Ved

H. Holten-Bechtolsheim.

IV.

L'humanité se compose presque tout entière des morts, tant c'est peu que les vivants au regard de la multitude de ceux qui ont vécu. Qu'est-ce donc que cette vie, plus brève que la brève mémoire des hommes!

Anatole France.

11. Lovsangssalen.

Loftet er ved lyse Tværbjælker delt i en Mængde firkantede Kassetter, hvor der paa gylden Grund er malet Stjærner og delvis ubestemmelige Fugle, omgivne af Blomsterkranse. Noget bestemt Forbillede ligger der næppe bagved, i hvert Fald kender jeg intet.

Nord- og Sydveggen er inddelt ved Pilastre, der bærer et Slags Bjælkeværk med Perlesnor og Æggestav. At dele en stor indvendig eller udvendig Murflade med Pilastre er navnlig i Syden et saa almindeligt Motiv, at det er meningsløst at lede efter bestemte Forbilleder. Vilde man absolut søge et saadant, kunde det ligge nær at tænke sig, at Hilker, der paa sin store Udenlandsrejse fra 1838 til 1841, — af Hensyn til den eventuelle Udsmykning af Universitetet — netop var stærkt optaget af Spørgsmaalet om, hvorledes store Vægflader bedst lod sig inddele, kunde føle særlig Interesse for en Dekoration som i Sala dei Cavalli i Palazzo del Te i Mantova. Et saa kendt Palads har Hilker rimeligvis besøgt, og Væggene i den nævnte Sal er inddelt med Pilastre, som har megen Lighed med Lovsangssalens.

Guirlanderne i Loftet.

Omkredsen af det svagt hvælvede Loft er smykket med Guirlander, der bestaar af Blade og Frugter. I Mellemmrummene over Buerne flagrer Baand fra Guirlandernes Ophængningspunkt ud til hver Side. Disse Baand er splittede, og hver Split ender i en lille Pompon. Fra hvert Ophængningspunkt hænger der en Kvast ned.

Her er forskellige Momenter, der for at forstås maa ses i den større Sammenhæng, hvor de hører hjemme.

Grene. I den græsk—romerske Oldtid ansaas Grene af forskellige Træer og Buske for at sidde inde med forskellige magiske Kræfter. Saaledes kunde Vrietorn hjælpe mod de dødes Aander. Laurbær værnede en Morder mod den dræbtes hævnerrige Aand og havde Evne til at beskytte mod Lynnedslag, hvorfor Kejser Tiber, der forøvrigt var Fatalist, ikke forsømte at tage en Laurbærkrans paa Hovedet, naar det trak op til Torden¹⁾.

Paa lignende Maade forholdt det sig med Oliegrene. Ved de saakaldte Nefalieofre gav man Guderne bl. a. Honning og Olie, fordi man mente, at disse milde Næringsmidler stemte Gudernes Sind til Naade. Ligesom nu den flydende Olie brugtes som Forsoningsmiddel, blev Oliegrenen, holdt i et Menneskes Haand eller slynget som Krans om Hovedet, et Tegn paa, at vedkommende søgte at forsonse en fortørnet Gud gennem Bøn eller Offer.

1) Sueton, Tiber 69.

Heraf forklares let Grunden til den almindelige antikke Skik, at den, der gaar til en Gud eller et mægtigt Menneske for at bede om en Gunst, tager en saadan Gren i Haanden som Tegn paa Ydmyghed.

Saadanne Bøngrene (Hiketeriai) smykkedes ofte med hvide

Uldbaand. Disse Uldbaand var ogsaa et Middel til at sone Gudernes Vrede, de er altsaa at opfatte som en Slags Dubletter til Oliegrenen. Hermed forholder det sig saaledes.

Den naturligste Maade, hvorpaa man kunde stille fortørnede Guder tilfreds, var at udlevere dem den Synder, der havde forbrudt sig; derfor gravede man de brødefulde Vestalinder ned i Jorden; saa kunde de underjordiske Guder gøre med dem, hvad de vilde. Det er den samme Tanke, der ligger til Grund, naar den Feltherre, der skal devovere sig, symbolsk tilhyller sit Hoved under den rituelle Indvielsesbøn (Livius VIII 9, 5), naar Hovedet tilhylles paa den, der skal hænges, (Liv. I, 26, 11), eller naar en Brud hylles i Sløret for paa dette vigtige Tidspunkt i sit Liv at komme paa en god Fod med Jordens og Frugtbarhedens mægtige Guder; al Frugtbarhed, altsaa ogsaa Børnene, kommer fra Jorden. Alle disse Tilhyllinger betegner en Overgivelse til en Jordens Guddom og deraf følgende Forsoning.

Mennesker civiliseres, og deres Guder civiliseres, og man føler Uvilje mod at tage en andens Liv. Samtidig er man angst for ikke at være korrekt overfor Guderne, og man finder da paa Erstatningsofre i Stedet for Menneskeofre, meget ofte af Lam eller Svin. Disse Dyr dræb-

tes, og deres Blod blev hældt ned i Jorden i Stedet for at dræbe Forbryderen. Ved de frygiske Taurobolier sattes den, der havde forbrudt sig, i en Grube i Jorden og overhældtes med Blodet af Dyret, hvorved man foregav, at det var Personen selv, der blev dræbt. Ved Lupercaliefesten i Rom førtes 2 Ynglinger frem, hvis Pander man berørte med en i Offerblodet dyppet Kniv, hvorefter man viskede Blodet af med en Tot Uld, der var dyppet i Mælk; derpaa skulde de le. Det er klart, at Ulden og Dyreblodet, der bringes i Forbindelse med Ynglingerne, skal fremkalde den Tro, at de unge Mænd og Faaret er et. Det levende Menneske kan derved nyde godt af den Forsoning med Guden, som Dyret ved sin Offerdød har gjort sig fortjent til.

Ud fra en saadan Tankegang bliver det forstaaeligt, at den, der sætter sig paa et Uldskind, hyller sig i det, smykker sig med raa, uforarbejdet Uld eller blot med tvundne Uldbaand, derved viser sit ydmyge Sind og tør haabe paa Gudernes Naade.

Uldbaand brugtes ved de forskelligste Lejligheder. Den, der skulde paa den farlige Vandring ned i Trofonios's Hule til Oraklet, maatte bære Uldbaand¹⁾. Præster bar Hovedbind som særlig Del af deres Embedsdragt; paa samme Maade smykkedes Offerdyr, Templernes Dørstolper, hellige Træer, Gudebilleder, Bryllupsfakler, Altre og Gravstene; ydmygt bedende tog Baandene om Hovedet²⁾ og blev derved ukrænke-

1) Pausanias IX 39, 4.

2) Cæsar: De bello civili II, 11.

lige. En Feltherre, hvem Lykken havde været god¹⁾, en Sejrherrer paa Sportspladsen fik Baandet bundet om sit Hoved. Uldbaandet blev altsaa til sidst slet og ret et Tegn paa Festglæde, som naar Alkibiades i Slutningen af Platos Symposion (212 E) kommer halvberuset ind i Agathons Selskab, smykket med en Krans af Vedbend og Violer og med mange Uldbaand paa Hovedet.

Uldbaand brugtes i saa stor Mængde, at det blev en Levevej at være Baandhandlerske (Tainiopolis). Oprindeligt var de Tegn paa Bærerens Syndsbevidsthed og Ydmyghed og et Middel til at opnaa en forløbnet Guds Tilgivelse og Naade. Naar de bindes om en Oliegren siges dermed ikke noget nyt, udover hvad der allerede er sagt med Grenen, men Gren og Baand er kun to Udtryk for den samme Tanke²⁾.

-
- 1) Xenophon: Hellenika V, 1, 3; jvf. Platos Stat 398 A.
 - 2) Paullys Realencyclopädie, under fascia, infula, vitta. — Gruppe: Griech. Mythologie und Religionsgeschichte S. 782. — H. Diels: Sibyllinische Blätter, Berlin 1890. Antikken anvendte 2 forskellige Slags Baand, dels nogle, der ser ud som flere tyndere Snore, der er bundne sammen med smaa Mellemrum, som f. Ex. paa Dyrene paa Rostra i Rom, dels brede Baand, der f. Ex. hyppigt ses bundne om Gravsteler. Hvorledes det nærmere forholder sig med disse 2 Arter af Baand, ved jeg ikke. Søjlerne for Trajan og Mark Aurel med deres spiralsnoede Relieffer er vel at opfatte som Marmorgengivelser af billedsmykkede Tæpper eller brede Baand omkring en Søjle. — Melani: Manuale d'arte decorativa, Milano 1907 (jvf.: Ludolf Stephani: Compte — Rendu... pour l'année 1874, St. Petersburg 1877).

De ovenfor omtalte Anvendelser af Baand hviler alle paa religiøs Grund. Det følger imidlertid af sig selv, at

Kranse. En lignende Rolle som Grenene spiller Kransene. Ved de homeriske Offer-scener omtales endnu ingen Krans, men senere smykkedes baade de ofrende og Offerdyret hermed. Dette gjorde man for at afværge Angrebet af de onde Aander, der usynlige sværmede over Offerstedet, hidlokket af Stegeluften fra Offerdyret. En Krans af stærkt-lugtende og ildesmagende Blade paa Hovedet virkede som en Slags Desinfektion og tvang de onde Aander til at holde sig paa Afstand.

Fra at være et Forsvarsmiddel blev Kransen efterhaanden et Tegn paa Uangribelighed og Op-højelse over det sædvanligt menneskelige, ganske ligesom Uldbaandene. De døde, der er mægligere Væsener end de levende, smykkedes med Kranse og Bind; Kransene var ofte af Myrter, fordi denne Plante var helliget de underjordiske Guder; af samme Grund beplantede man Graven og bekransede Gravstenene med Myrter¹). Af lignende Grund kunde den bekranses, der havde sejret i en Sportskamp.

Krans blev et Symbol paa sjælelig Renhed, et ydre Tegn paa at dens Bærer var et Menneske, hvis Fantasi var fyldt af Skønhed og Tankerigdom.

»Aldrig vil jeg ophøre med at blande Kariter med Muser — det skønneste Forbund. Gid jeg aldrig maa leve uden Muser og altid bære Krans paa mit Hoved«.

Euripides: Hercules furens 673.

Baand ligesom hos os kunde bruges til alm. verdslig Pynt eller til Nytte som Haarbaand, Halsbind, Brystbaand, Armbind, Mavebind eller Benbind (de sidste som Erstatning for Benklæder, man ellers ikke brugte).

1) Rohde: Psyche I, 220 (dritte Auflage).

Bekendt er Historien om Xenofon, der under en Oftring fik Meddelelse om sin Søns Fald. Da han følte sig uren, ved at Døden havde været i hans Nærhed, tog han sin Krans af, men da han hørte, at hans Søn var falden som en tapper Mand, glædede han sig, og som Tegn paa sin forandrede Sindsstemning satte han atter Kransen paa sit Hoved.

Denne Anvendelse af Kransen som Tegn paa Sejr over det onde og sjælelig Renhed genfindes i den kristne Kirke. I kristen Kunst ses Gang efter Gang hellige Mænd og Kvinder med Kranse i Hænderne, undertiden ses Kransen alene, anvendt som blot og bar Dekoration. I den ætiopiske Kirke, hvis liturgiske Skrifter stammer fra alexandrinsk Liturgi, er Daab og Konfirmation forbundne; Daabskandidaterne iføres hvide Klæder og faar paa Hovedet en Krans af Myrter og Palmer¹⁾.

Ogsaa Kransen smykkedes ligesom Grenene i Antikken med Baand, en Skik, som gik over i kristen Kunst og lever endnu den Dag i Dag; vore store Pragtkranse er jo som Regel smykkede med Baand. — (Smlgn. Kransen paa Kongestolen i Festsalen).

I Attika hængte man ved Barnefødsler Kranse

1) Ernst Trumpp: Das Taufbuch der aethiopischen Kirche, i Abhandlungen der philosophisch — philologischen Classe der königl. Bayer. Akademi der Wissensch. XIV., Abtheilung III. 1878. — Paulus, andet Brev til Timoteus IV., 7 melder sig af sig selv: Jeg har stridt den gode Strid, fuldkommet Løbet og bevaret Troen; iøvrigt er Retfærdighedens Krans henlagt til mig.

af Olivengrene eller Uldbind paa Husdøren, naturligvis i apotropæisk (ondtafværgende) Hensigt¹⁾.

Grene med Frugter. I Pyanopsionmaaneden (Oktober—November) fejredes Pyanopsiafesten, til Ære for Apollo, hvem man bragte Førstegrødeoffer af Aarets Høsl. Desuden hængte man paa hans Tempeldør en Eiresione d. v. s. en Olivengren, der var behængt med Figener, Kager, Smaaskaale fulde af Honning, Olie og Vin. Grenen skulde ophænges af en Dreng, hvis Forældre begge var i Live, for at han ikke skulde være gjort uren af Dødens Nærhed. Han ledsagedes af andre, der ligeledes bar Eiresioner, som de derefter hængte paa deres Husdøre.

Af lignende Art var Oschoforiefesten, en Vin- og Olivenhøstfest, hvor 2 Dreng, klædte i Kvinde- dragt bar druebærende Vinranker (oschoi) i Spidsen for Festtoget, der gik fra Athen til Faleron, hvor et Offer bragtes til Athene Skiras. I Toget var ogsaa Kvinder, der bar Spisevarer, som rimeligvis uddeltes blandt Deltagerne. I Forbindelse med Festen afholdtes et Væddeløb, hvor Sejrrherren fik en Drik, blandet af Olie, Vin, Honning, Ost og Mel.

Disse Fester er Høstfester, og for Pyanopsiafestens Vedkommende siges det udtrykkeligt, at der bragtes et Førstegrødeoffer til en Gud. Det samme berettes ikke udtrykkeligt om Oschoforiefesten, men ser man hen til al den Spise og Drikke, der omtales i Forbindelse hermed, er det rimeligt nok, at man ogsaa her i sin Tid har bragt Førstegrødeoffer.

1) Rohde: Psyche II., 72 Anm.

Hvorfor ofrer man Førstegrøden til en Gud? Hvorledes er denne Skik opstaaet?

Den levende Planteverden, fremfor alt vel Frugter, der modnes ved Høsttid, føles som noget guddommeligt. Ingen maa nyde noget af den nyindhøstede Afgrøde, før visse Ceremonier er sket Fyldest. Overtræder en Mand hos Kafferne dette Forbud, maa han dø, eller i det mindste tages alt hans Kvæg fra ham. Den nye Afgrøde koges i en ny Potte, og en ny Ild tændes af en Troldmand. Der er Steder, hvor man tager et Afføringsmiddel før et saadant Maaltid, for at ikke den nye, hellige Føde skal blandes sammen under Fordøjelsen med den sædvanlige Kost. Spisningen af den nye Afgrøde er et Sakrament, hvor Mennesker bliver delagtige i Gud.

Med denne sakramentale Nydelse kan forbindes et Offer. Disse 2 Ting blandes sammen, den sakramentale Side af Sagen træder tilbage, og Højtideligheden bliver et Offer af Førstegrøden. Først naar Guderne har faaet deres, kan Mennesker tænke paa sig selv. Den Afgrøde, der ofres, er ikke mere guddommelige Ting, men slet og ret Gaver fra Mennesker til Gud¹⁾.

Grenene ved Pyanopsiafesten og Rankerne ved Oschoforierne er saadanne Førstegrødeofre. Om Eiresionerne ved vi, at de kunde anbringes paa hver Mands Dør; derfra er der kun et lille Skridt til, at saadanne Grene med Frugter kunde trænge ind i Dekorationskunsten.

1) Frazer: The Golden Bough II.

Guirlander med Bukranier. I antik Dekorationskunst ses ofte Guirlander, malede eller plastisk udførte, hvor Guirlandernes Ophængningspunkt er skjult under et Oxehoved (Bukranie), enten med Hud og Haar som paa et levende Dyr, eller, hyppigere, blot Kraniet. I Stedet for et Oxehoved kan der findes et Vædderhoved, eller en lille Erot kan bære Guirlanden oppe. Paa Mindesmærker fra 5te Aarh. er Bukraniet endnu sjældent; hyppigt i 4de og 3dje Aarh. og paa hellenistisk-romerske Skulpturer¹).

Theophrast skildrer (Charakteres 21) en Mand, der er »mikrofilotimos«, et uoversætteligt Ord, der betegner et Menneske, der gjerne vil gøre sig bemærket, men paa Grund af manglende Evner kun kan skille sig ud fra andre ved smaa, ligegyldige Paahit. Naar en saadan Mand, siger Theophrast, har ofret en Oxe, hænger han Bukraniet op lige overfor Indgangen til sit Hus, ombundet med store Baand, for at de, der gaar ind, kan se, hvilken stor Handling han har udført.

Hvad der hos Theophrasts mikrofilotimos er Skryderi, har i tidligere Tider været ramme Alvor. I mykensk Tid var Oxen et helligt Dyr, og Mennesker kunde klæde sig ud i Oxehuder og med Oxehoveder. Bukraniet maa have haft magisk eller religiøs Betydning. Velbekendt er det store Oxehoved af Sølv med Forgyltning, som er fundet i en mykensk Grav, tilligemed mere end 50 smaa Oxe-

1) Theophrasts Charaktere, von der philol. Gesellschaft zu Leipzig 1897 S. 169. — W. Altmann: Architectur und Ornamentik der antiken Sarkophage, Berlin 1902.

hoveder af Guld med Dobbeltøxen (Labrys) mellem Hornene¹).

Ogsaa Romerne har kendt særlige Foranstaltninger med Bukraniet. Plutark drøfter et Sted²) det Spørgsmaal, hvorfor man hængte Oxehoveder op i Artemis's Helligdom paa Aventinerhøjen, mens man ellers hængte Hjortehorn op til hendes Ære, og han fortæller i den Anledning en ætiologisk Myte.

Hvad end den opr. Mening har været med Ophængningen af Bukranier, saa er det saare let at forstaa, at Bukraniedekorationer og Guirlandedekorationer smeltede sammen til et, saa at Guirlandens Ophængningspunkt blev skjult under Dyrets Hovedskal³).

De egentlige Dekorationsguirlander. Den antikke Verden dekorerede overalt, hvor der var Mulighed derfor; Arkitektur og Skulptur blev malede, og Metaldele paaloddede; Bygningernes Gulve og Vægge smykkedes med kostbare Stene, Malerier og Tæpper. Alle det daglige Livs Brugsgenstande smykkedes med forskellige Mønstre og Motiver i en

1) A. B. Cook: Animal Worship in the Mycenaean Age (Journal of Hell. Studies XIV. 1894).

2) Quæstiones Romanæ IV.

3) Oxer spillede ogsaa en stor Rolle i ægyptisk Kultus, og særlige Foranstaltninger toges med Oxehoveder, hvad enten Dyret var ofret eller død en naturlig Død. I Ægypten har Oxekranier fra ældgammel Tid været brugt som Amuletter. — I Afrika anbringes hos Negre ofte Hoveder af Bøfler ved Indgangen til Hytterne, i Omegnen af Landsbyerne og paa Gravene. Paa Malta, Sicilien og i Algier sættes Kohoveder op for at beskytte mod det onde Øje. — Sphinx; Revue critique. Upsala, Vol X, S. 73, 75.

Grad, som vi ikke kender nu til Dags: Kister og Vaser, Spejle og Kandelabre, Røgelsekar, Lamper, Fakler, Køkkentøj, Spise- og Drikkeredskaber, kirurgiske Apparater, Vægte, Vaaben, Seletøj, Nøgler, Laase o. s. v. i en Uendelighed.

Til midlertidig Dekoration anvendtes Blomster og Guirlander, baade ved religiøse og verdslige Fester. Guirlander maa ogsaa have hørt med til det daglige Livs Kost; i hvert Fald har vi Billeder af Pompejis Torv, hvor de hænger mellem Sidegangenes Søjler. Foran, ude paa den aabne Torveplads, sidder Skomagere, Isenkræmmere, Klædehandlere, Brødsælgere o. s. v. Der er ogsaa en Skolescene, hvor en Dreng faar Prygl, efter at en af hans Kammerater har taget ham paa sin Ryg, saa at han strammer godt ud. — Guirlander var jo et Motiv, der maatte frembyde sig af sig selv til Dekoration i Syden, hvor Vinrankerne hænger i store Buer fra Træ til Træ, ligesom Vildvinen i vore Haver kan indhegne Plæner og Skrænter, hængende paa lave Pæle i langstrakte Buer.

Ved Hjælp af antikke Malerier og Relieffer kan vi følge hele Guirlandefletningens Virksomhed; vi ser Blomsterne blive plukkede og bragt til Huset, hvor de bindes paa Snore, der hænger ned fra Loftet; derefter sælges de til Køberne¹⁾. Xenophon priser Landlivet bl. a. fordi det giver os den skønneste Øjenlyst og den sødeste Duft, naar man smykker Altre, Statuer og sig selv med Blomster.

1) Otto Jahn: Abhandlungen der königl. sächs. Gesellschaft der Wissenschaft. XII., Leipzig 1870 S. 315.

Resultatet bliver da flg.: Grene af forskellige Træer har fra tidlig Tid spillet en stor Rolle i Antikken, enten fordi de i og for sig tænktes at sidde inde med magiske Kræfter (Vrietorn, Laurbær), eller fordi de kunde stemme en Gud naadig (Oliegrenen). Disse Grene smykkedes med Baand, der tænktes at have samme Virkning som Grenene.

Endvidere smykkede man Grene og Ranker med Frugter som en Slags Førstegrødeoffer. Saa-danne Grene er imidlertid ofte i Kunst blevet anvendt som Symboler paa Fredens Velsignelser, som en Art Overflødhedshorn. Et karakteristisk Exempel herpaa er Guirlanderne paa Ara Pacis i Rom, hvor der er fyldt op med Druer, Ax, Æbler, Pærer, Blommer, Kirsebær, Figen, Ananas, Nødder, Oliven, Agern, Vedbendbær, Laurbær og Valmuekapsler.

Det gik med Grene, Baand, Kranse og Guirlander som med mange andre antikke Motiver; de begyndte med at have magisk eller religiøs Betydning, men de endte med at faa ren verdslig, blev Tegn paa Glæde og Lyst eller blev blot Dekoration. Derved falder disse Grene og Kranse sammen med dem, der aldrig har haft nogen skjult Hensigt, men fra første Færd kun har tjent til Udsmykning.

Hensigten med alle Guirlanderne i Hovedbygningen er naturligvis blot at dekorere; men Guirlanderne i Lovsangssalen røber tydeligt nok deres oprindelige Forbindelse med primitiv Magi og Religiøsitet, mens de i Spisesalen og paa Gangen paa første Sal aldrig har været andet end Dekorationsguirlander.

Tilbage staar nu blot at gøre opmærksom paa en vis Lighed mellem Guirlanden i Lovsangssalen og Beslagene paa nogle Kister i Sorø Kirke¹⁾. Ligheden er ikke absolut, men at der er en principiel Lighed er unægtelig. Det kunde jo tænkes, at Hilker havde lagt Mærke til disse gamle Blyornamenter og derfra hentet Inspiration til sine malede Guirlander i Lovsangssalen. I de paagældende Kister ligger:

- 1) Fru Anna Kirstine Stokflet † 1730.
Kisten staar nu i Generalløjtnant Ove Ramel Sehesteds Gravkapel; den omtales af J. B. Løffler: Gravmonumenterne i Sorø Kirke 1888 S. 64.
- 2) Fru Mette Rosenkrantz † 1730.
Kisten staar nu i Etatsraad Ove Ramels Gravkapel, tidligere Bernhard af Clairvaux og Benedikt af Nursias Kapel. Løffler S. 63.
- 3) Frøken Else Ramel † 1732.
Kisten staar nu samme Sted som Nr. 2. Løffler S. 65.

Ophængningspunktet er paa Kisternes Blyornamenter og Hilkers malede Dekoration smykket med en Slags Knap, der kunde se ud som en formindsket Gengivelse af en Offerskaal (phiale mesomphalos).

1) Iagttagelsen skyldes en ung Pige, der var normalt begavet, men manglede al kunsthistorisk Viden. Jeg havde vist hende Lovsangssalens Guirlande, og nogle Dage efter meddelte hun mig, at hun i Kirken havde set „akkurat den samme“. — Helt Ret havde hun nu ikke, men naar det gælder et umiddelbart Indtryk, gør man naturligvis vel i at lytte til vox populi.

Den saakaldte Muslingeskal.

I de to lave Lynetter over Øst- og Vestvæggen har Hilker malet en Figur, der i Almindelighed opfattes som en Muslingeskal. I Skolens Indbydelsesskrift for 1908 S. 45 gik jeg ud fra som givet, at denne Formodning var rigtig, og søgte at give Grund for, at Hilker muligvis havde hentet Motivet i Galla Placidias Gravkapel i Ravenna. Et Besøg i det nævnte Kapel har imidlertid overbevist mig om, at denne Formodning ikke kan være rigtig. Problemet er aabenbart mere indviklet, end jeg anede i 1908.

For at finde sig til Rette i de mange hinanden lignende Ornament, der har større eller mindre Lighed med vor saakaldte Muslingeskal, kan man til en Begyndelse udskille et enkelt Ornament, der indtager en lidt særlig Stilling. Øverst i en Absis eller under en hel Hvælving ses ofte et eller flere Bælter i forskellige Farver, ligesom udspændte over buede Ribber. Det kan se ud, som om man nedefra saa op i en udspændt Paraply, der var sammensyet af forskelligt farvede, parallelle Tøjstrimler. Midt i Farvestriberne er der malet en Haand. Disse Bælter er Regnbuen med dens forskellige Farver, og Haanden er Guds, der strækkes ud mod Noah efter Syndfloden med Forsikring om, at Jorden ikke mere skal ødelægges. Billedet er altsaa en symbolsk Betegnelse af Frelsens første Bebudelse. Et saadant Billede findes f. Ex. i S. Clemente-Kirkens Absis i Rom¹⁾; ligesaa i vor egen Fjenneslev Kirke,

1) J. L. Ussing: Fra en Rejse, Kbhvn. 1873 S. 144.

hvor Guds Haand peger ned mod Lammet, der staar i en Mandorla med Kors og Fane.

Jeg gaar over til en anden Række Ornamenter, der alle synes at kunne sættes i Forbindelse med hinanden, og hvortil Lovsangssalens Dekoration (Fig. 1) hører. Jeg indskrænker mig til nogle faa Typer.

I Palazzo del Te i Mantova findes i Sala di Psiche Billedet af en halvrund, nisjelignende Bygning, hvor Taget (Fig. 2) kun bestaar af et Ribbeskelet.

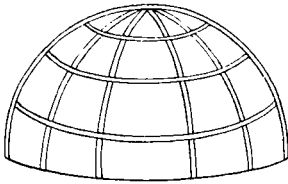
I Sala dei cavalli i samme Palads findes en Del Malerier af Statuer og Buster med malede Baldakiner ovenover (Fig. 3). De ser ud som et Ribbeskelet, hvorover der er spændt to Stykker Tøj, der er rullede løst sammen paa den Side, der vender ud mod Beskueren. Foroven falder en glat Flig af det ene Stykke Tøj i en Bue ud over Kanten, paa lignende Maade som man kan se en Gardinkappe hænge ud over Stangen i Folder ned mellem Sidegardinerne.

Fig. 4 er fra S. Apollinare Nuovo i Ravenna. Den er anbragt over Billederne af de hellige Profeter (med en Rulle i Haanden) og hellige Fædre (med en Bog), der smykker Midterskibets Vægge. Det er atter et Ribbeskelet med et tilhyllende Klæde, hvis Flige kaster dybe Skygger. I Midten hænger den symbolske Martyrkrone (se ovenfor S. 9).

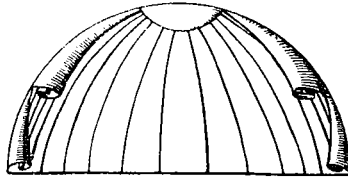
Fig. 5 er fra Sala dei marmi i Gonzagernes Palads i Mantova. Dekorationen er en Blanding af forskellige Motiver. Først er der et Ribbeskelet,

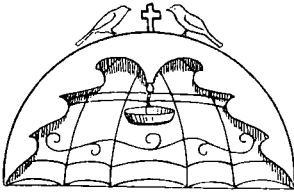
1

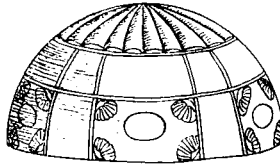
2

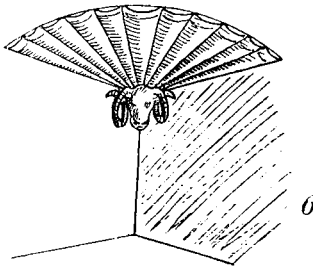
3

4

5

6

over hvis øverste Del der er spændt Tøj som paa en Paraply. I flere Felter findes i Hjørnerne Muslingskaller og i Midten Smaabilleder, her antydet ved de runde Ringe.

Fig. 6 er fra Afklædningsrummet foran Badeværelset i det førnævnte Palazzo del Te. Forneden er der 4 Vægflader; derover en ottekantet Gesims, hvorved der fremkommer 4 trekantede Nisjefordybninger, hvis Overdel er svagt buet. Denne buede Del er paa Undersiden, over Nisjefordybningen, smykket med en Slags Vifte, eller Tøjstykke ophængt over faste Ribber, hvis Spidser løber sammen bag et plastisk udformet Vædderhoved.

Hvorfra stammer disse Nisjer, der med deres Ribbeskelet og overlagte Telttag ofte ser ud som gennemskaarne, halverede Baldakiner?

Kristi Grav i Jerusalem var dækket af en Overbygning, der var en polygonal Bygning med et spidst Tag. Dette Tag er aabenbart Forbilledet for de Alterbaldakiner, der siden blev saa almindelige, oprindelig kun over de Altre, der indeholdt en Martyrgrav, senere over alle Altre¹).

Det synes mig nu at være en meget rimelig Tanke, at man over de Statuer af hellige Mænd, der stilledes i Kirkernes Nisjer, smykkede Murhulningen over deres Hoveder som en Slags overskaarren Baldakin, og naar man malede disse hellige Mænd, at man da malede en lignende Baldakin over deres Hoveder²). Saadanne malede Nisjer kunde

1) J. L. Heiberg: Tilskueren 1910.

2) Der er altsaa tre Ting, der maa holdes ud fra hinanden:

selvfølgelig varieres paa mange forskellige Maader og let faa Lighed med en Kammsulings Skal. Mangen engang har en Kunstner utvivlsomt haft den Hensigt at male en Muslingeskal, fordi han ikke har følt Trang til at gøre sig klart, hvad Meningen egentlig var, med hvad han malede, men blot har villet anbringe en smuk Dekorationsfigur; — men jeg tror ikke, Udgangspunktet for disse Motiver er at søge i Muslingeskallen. Man vilde i saa Fald staa overfor en Løsning af det besværlige Spørgsmaal om, hvad denne havde at gøre over Hovedet paa en hellig Mand eller Kvinde.

Men et virkeligt Svar paa, hvad vor Lovsangssals saakaldte Muslingeskal og lign. Ornamente er, vil først og fremmest kræve et ganske andet Materiale end nogle flygtige Dagbogstegninger, hvorom det kun tør haabes, at de er rigtige i det principielle; i Detaillerne er de i hvert Fald usikre. At fotografere eller tegne en Dekoration faar man i Italien ofte kun Tilladelse til efter en tidsrøvende Forhandling paa et eller andet ufficio i en eller

a) Straaler som af en virkelig Sol, der baade i hedensk og kristelig Kunst findes bag et guddommeligt Hoved eller omgivende hele den hellige Skikkelse. b) Et Hjul med eller uden Eger, der anvendes baade i hedensk og kristelig Kunst bag et Hoved for at betegne dets Guddommelighed (jvf. Montelius i Nordisk Tidsskrift 1901). Hertil kommer endelig: c) de her omtalte Nisjer. At disse Billeder virkelig er at opfatte som Billeder af Nisjer, har jeg ad Omveje faaet en Autoritets Ord for. I Apollinare Nuovo i Ravenna spurgte jeg den omvisende Kone, hvad Meningen var med den her gengivne Fig. 4. Hun svarede, at Ricci havde sagt, det var en Nisje. Denne Dekoration oven over en Helgen er utvivlsomt kun kristelig.

anden offentlig Bygning. Heldigvis er de omvisende Kustoder takfulde Folk, der diskret forsvinder ind i et andet Værelse, mens man udfører sin Forbrydelse¹⁾.

Men Spørgsmaalet lader sig i hvert Fald ikke løse i Sorø. Det Forslag til en Løsning, der her er fremsat, er kun et Indfald, der maaske kan være rigtigt, men ogsaa kan være galt.

12. Den grønne Sal.

Det svagt buede Loft i den grønne Sal har Freimann smykket med Rosetter. Langs Kanten har han hele Vejen rundt malet et Rankeornament, hvor der midt paa Nord- og Sydsiden er en Vase, omgivet af 2 hornede, løvehovede Griffier, der lægger den ene Pote op paa Vasen, mens de støtter sig paa den anden; fra Bagkroppen vokser Acanthusblade frem, og hele Skikkelsen gaar umiddelbart over i Rankeslyngninger. I de 4 Hjørner er der malet en Fønix over det brændende Baal. Disse Dekorationer i den grønne Sal er lige saa lidt som

1) En saadan taktfuld Kustode bød jeg engang Drikkepenge, skønt Opslag i 4 Sprog meddelte, at den Kustode, om hvem det blev opdaget, at han tog mod Penge, vilde miste sin Stilling. Manden vaklede, men fandt en Løsning af Vanskeligheden: Io non pretendo a niente (Jeg forlanger jo ingenting). Pengene blev diskret stukne i hans Haand, mens vi gik ved Siden af hinanden, og begge to lod som ingenting.

Rosetterne i den gule Sal udført efter bestemt Forbillede¹⁾.

En saadan Blanding af Dyr eller Menneske og Planter er almindelig i antik Kunst. Undertiden kan man have Mennesker i naturlig Skikkelse anbragt mellem Planter, kun med den karakteristiske Forskel, at Ranker, Blomster og Blade er større end Menneskene²⁾. Det næste Skridt er, at Planter og Mennesker (eller Dyr) smelter sammen til en fantastisk Skabning som i den grønne Sal, og saadanne Billeder findes som Malerier paa Vaser og Vægge og som Mosaikker; plastisk udformet dukker Motivet op paa Kapitæler og Terrakottafigurer, i Buster og paa Sarkofager.

Jeg kender kun eet literært Sted, som har Interesse i denne Sammenhæng. Lukian fortæller i sin Rejsebeskrivelse: Sande Historier (I. Kap. 8) om et mærkeligt Land langt mod Vest, hvor der dryppede Vin fra Druer i saa rigelig Mængde, at der af alle disse Draaber opstod en hel Strøm, hvori der levede Fisk, man blev beruset af at spise.

Naar man gik over denne Flod paa et bestemt Sted, hvor der var grundt Vand, fandt man en vidunderlig Mængde Vinranker, der foruden var kraftige Stammer, men foroven gik over i Kvinde-skikkelser, af hvis Krop man saa det øverste Stykke,

1) Mundtlig Meddelelse af Dekorationsmaler Freimann.

2) Saaledes f. Ex. vingede Figurer i ala sinistra i Livias Hus paa Palatium. De spiller her en saa fremtrædende Rolle, at de karakteriserer en væsentlig Del af den hele Vægdekoration.

indtil Livet. De saa omtrent ud, som man plejer at fremstille Dafne, naar hun er i Færd med at blive forvandlet til et Træ for at undgaa Apollons Efterstræbelser. Fra Spidsen af deres Fingre voksede der Grene, der bar Druer, og fra deres Hoveder voxede Ranker, Blade og Druer som Haar. Da de rejsende kom hen til dem, hilste Plantekvinderne disse og gav dem Haanden, og nogle af dem talte Lydisk, andre Indisk, men de fleste Græsk, og de kyssede de fremmede, men den, der blev kysset, blev strax beruset og tabte sin Forstand o. s. v.

Lukians Sande Historier er Spot over æventyrlige Rejsebeskrivelser; men man tør vel nok slutte, at naar han driver Løjer med disse Skikkelser, der er en Blanding af Menneske og Plante (smlg. Holbergs Potuanere), saa kan saadanne eller lignende Fantasi-væsener ikke have været helt fremmede for græsk Literatur; ellers faar Satiren ikke noget rigtigt Maal at sigte efter.

Man spørger uvilkaarligt om Udgangspunktet for, Grunden til, at græsk Fantasi har skabt disse Skikkelser og arbejdet saa meget med dem.

Forbindelsen mellem Menneske og Plante laa nær for primitiv græsk Fantasi, saavel som for saa mange andre Folks Livsopfattelse. Menneske og Plante er begge levende Væsener, der fra en lille Spire udvikles til store Skabninger, visner og dør. Men desuden kan der være en vis mystisk Forbindelse; en Plante kan varsle et Menneske dets Skæbne; et tyndt Skud spaar den nyfødtes snarlige Død, et kraftigt Skud antyder, at Barnet er bestemt til at

blive en Stormand¹⁾. Astyages drømmer, at en kraftig Vinranke voxer ud af hans Datters Skød, hvorved Kyros's tilkommende Storhed antydes.

Mennesker kunde forvandles til Træer, som det sker i Myterne om Dafne, Philemon og Baucis, Polydorus. Pyramus og Thisbes Blod farver Mørbærtræets Frugter mørke. Det er ogsaa en almindelig primitiv Tro, at ved Døden gaar Menneskets Sjæl over i et Træ.

Hvad der imidlertid allermest har givet Anledning til denne Sammenblanding er maaske den religiøse Forvisning om, at en Plante havde en Sjæl, var Bolig for en Aand, og at denne Aand havde Menneskeskikkelse. Træernes Aander er de saakaldte Dryader, der saa ud som ægte Mennesker, men som dog var i den Grad knyttede til Træet, at deres Liv var afhængigt af Træets Trivsel. Ud fra dette Udgangspunkt maa Fantasien let kunne være naaet til Skikkelser, der var halvt Plante, halvt Menneske²⁾.

I græsk Kunst findes vel det tidligste Exempel paa en Figur (kvindelig), der ender i Acanthusblade, paa Ryglænet af en Marmorstol i Athen, rimeligvis fra Begyndelsen af det 4de Aarh. Store Acanthusblade breder sig fra Livet ned over Skødet, i Stedet for Ben har Figuren Voluter og Acanthusblade³⁾. Paa et Kapitæl i Britisk Museum (Nr.

1) Sueton: *Vespasian* 5.

2) Smlgn: Mannhardt: *Antike Wald — und Feldkulte*, Berlin 1877.

3) Philippe Le Bas: *Voyage archéologique en Grèce et en Asie mineure. Architecture, Athènes 1847 II., 13.*

1510) fra Salamis paa Cypren, rimeligvis fra 4de Aarh., er Klædningsstykkerne, der falder ned over Figurens Skød, og to flige under Armene omdannet til Acanthusløv; i Stedet for Ben er der Volutter. En Vase i Neapel, stammende fra Diadochtiden og fundet i Ruvo, har paa Fodstykket, hvor der forøvrigt gøres et interessant Forsøg paa Perspektivtegning, fire kvindelige vingede Figurer; fra Midten af Livet falder der store Acanthusblade, i Stedet for Ben er der to store Volutter¹). Fra Apollotemplet i Didyma, der regnes opført i Slutningen af 4de Aarh., haves Kapitæler med Relief, der forestiller vingede kvindelige Figurer, hvis Underkroppe erstattes af store Acanthusblade²). En lignende Figur fra en etruskisk Grav³).

I Terrakotta findes saadanne Blandingsskikkelser ofte. En Underkrop kan ende i Acanthusblade, hvorimellem der hænger Vindrueklaser; Ben erstattes af Vinrankestammer, der bøjer sig til Vejrs og bærer Vinblade og Vinklaser⁴). 8 kvindelige, vingede Figurer, der forneden ender i Acanthusblade, er anbragt nederst paa en 3 Fod højt Krater, der maa være i Britisk Museum⁵). En vinget Barne-

1) Berichte über die Verhandlungen der königl. sächs. Gesellschaft der Wissensch. (phil.-hist. Classe) 1875.

2) Rayet et Thomas: Milet et la golfe Latmique. Text og Atlas, Paris 1877.

3) Monumenti inediti publicati dall' Instituto di Corrispondenza Archeologica II. Roma e Parigi 1834—38, Tav. IV.

4) A Description of the Collection of ancient Terracottas in the British Museum, London 1810; cf Nr. 66 smstds; nuværende Katalognumre D 534 og 504.

5) Selve Vasen har jeg ikke kunnet finde: den er omtalt i The library of entertaining knowledge. The British Mu-

figur fra en af Sidegangene i Basilica Ulpia i Rom er af samme Art¹⁾.

Det er meningsløst at blive ved at nævne Exempler paa en Ting, man kan se i ethvert Museum for antik Kunst og Haandværk. Det er navnlig fra det tredje Aarh., at saadanne Forbindelser bliver almindelige overalt, paa Værktøj og Husudstyr. Landdyr og Vanddyr behandles paa samme Maade. Paa en Mosaik fra Kartago gaar baade Mundskæg og Kindskæg over i Acanthusblade. Den romerske Kejsertid frembringer en hel Række Buster, der forinden afsluttes med en Blomsterkrans, altsaa som om Overkroppen dukkede op af denne Blomsterkrans. Hertil hører den saakaldte Klytia, der er ret udbredt i moderne Afstøbninger²⁾. At Sarkofager gentager Motivet turde være selvfølgeligt³⁾.

Fra Oldtiden har disse Fantasi-motiver holdt sig til

seum. The Townley Gallery 1836 Vol. II. S. 212. Som Forfatter til Værket nævner Musæets Katalog Henry Ellis.

- 1) Monumenti inediti V, 30. — Den ovenfor meddelte Samling af saadanne Blandingsfigurer er fra Britisk Museums Katalog Nr. 1510.
- 2) Klytia var en Okeanide, der elskede Solguden, men han forsmaaede hende. Fra Jorden vendte hun sit Ansigt mod ham, eftersom han kørte over Himlen, og hun blev til „en Blomst, der meget ligner en Viol“ ☉: Heliotrop = vendt mod Solen. Ovid Metamorf. IV, 256 flg. — Den opbevarede Klytiabuste er tydeligt nok et Portræt, muligvis af Antonia, Moder til Germanicus og Claudius (Brit. Museum: Department of Greek and Roman Antiquities Nr. 1874).
- 3) W. Altmann: Architectur und Ornamentik der antiken Sarkophage, Berlin 1902, S. 81 flg.

vore Dage. Hilker har ofte malet saadanne Dekorationer: Svaner, Griffe, endog Skaalfakler, der ender i Voluter og Løvværk (i Festsalen paa Herlufsholm).

Paa parisiske Jordemødres Reklameskilte ser man smaa Barnehoveder komme frem fra Roser; men om dette har noget at gøre med Antikken eller ikke, maa staa uafgjort hen¹⁾.

Om selve Ranken skal jeg fatte mig i største Korthed. Grundmotivet er antikt, og det har været anvendt til forskellige Tider med forskellige Variationer (se Årsskriftet for 1910 S. 34). Motivet lader sig udmærket anvende til Trappegelændere; paa Slottet Chantilly Nord for Paris har jeg f. Ex. set en Escalier d'honneur, hvis Marmortrin indfattedes af et saadant Jernrækværk, paa een Gang svært og elegant; dets Skønhed syntes mig rent ud vidunderlig.

(Fortsættes.)

1) Dieterich: Mutter Erde, Leipzig und Berlin 1905 S. 20
Ann.

Efterretninger

om

Sorø skole og opdragelsesanstalt

for

skoleåret 1910—1911

ved

B. Hoff.

Lærerne. Fag- og timestfordeling.

Fagenes fordeling ved skoleårets begyndelse:

Rektor Hoff: græsk i IIIgk og Igk	15	timer.
Overlærer Lauritzen: matematik i IIIgkn, IIIgm, IVa, IVb og Ia; natur- lære i IIIa	32	—
Overlærer Zoffmann: naturhistorie undtagen i IIa og IIb; geografi i IVb; geografi og naturhistorie i IIIgkn og IIgkn; naturlære i IIIgkn; sløjd i III og II	32	—
Overlærer Matthiessen: naturlære i IIIgm, IIgm, Igm, IVa, IVb, IIIb, IIb, Ia og Ib; Kemi i IIIgm	32	—
Overlærer Gad: tysk i IIIgn, IIgn, IVa, IIa og IIb; historie i IIIg og IIIb; sanginspektion	32	—
Overlærer Wiese: latin i IIIgn, IIgk, Igk. IVa og IVb; tysk i r	31	—
Overlærer Glahn: dansk i IIg og IIa; fransk i IIg og Igm	25	—
Adjunkt Michelsen: matematik i IIg, Igm, IIa og IIb	28	—
Adjunkt Erlandsen: engelsk i IIIg, IIg, IIgn og Ia; historie i r, Ia og Ib	37	—

Adjunkt Hansen: religion undtagen i IIIg og IIg; historie i IVa, IVb, IIIa, IIa og IIb	32 timer.
Adjunkt Ohrt: tysk i I gn, IIIa og IIIb; historie i IIg og Ig	27 —
Adjunkt Rosen: dansk i r; geografi undtagen i IVb; tysk i IVb	28 —
Adjunkt Frimødt: dansk i IIIa, Ia og Ib; fransk i IIIg og r	28 —
Adjunkt Holten: latin i IIIgk, IIgn og I gn; græsk i IIgk; oldtidskundskab; engelsk i Igkm og r	33 —
Adjunkt dr. phil. Ussing: dansk i IIIg, Ig og IIIb; engelsk i IIIa, IIa og IIb	28 —
Adjunkt Nielsen: matematik i Igkn, IIIa og IIIb; gymnastik i III og II; sløjd i I	29 —
Adjunkt Müller: matematik i r og Ib; gymnastik i IIIg, IIg, Ig, r, IV og I; 1 time med ikke syngende	35 —
Adjunkt Simonsen: naturhistorie i IIa og IIb; geografi og naturhistorie i IIIgm, IIgm og Ig; naturlære i Igkn, r og IIa; kemi i IIgm og Igm	26 —
Adjunkt Frørup: dansk i IVa, IVb og IIb; engelsk i IVa, IVb, IIIb og Ib; sløjd i IV	38 —
Tegnelærer v. Schmidt-Phiseldæk: tegning	14 —
Musiklærer Tscherning: sang og musik	18 —

Gymnastikassistent T h o m s e n: gymna- stik	35	—
Sognepræst lic. K r a r u p: religion i IIIg og IIg	2	—
Kordegner R a h b e k: skrivning	12	—

Der har været 5 hold i sang (IIIg + IIg, Ig + r, IIIa + b, IIa + b, Ia + b, hvert med 1 Time, dertil en sammensangstime), 7 hold i gymnastik (Ig og r forenede).

Skoleinspektør er overlærer W i e s e.

Den 17 februar fik rektor Hoff afsked fra 15 august at regne.

Den 18 marts fik musiklærer V. T s c h e r-
n i n g kongelig udnævnelse som sådan.

Den 25 april udnævntes adjunkt ved Herlufsholm skole og opdragelsesanstalt, H. R a a s c h o u-
N i e l s e n, til rektor for Sorø skole og opdragelses-
anstalt fra 15 august at regne.

Afgangsprøver i 1910.

Studentereksamen bestodes af 23, nemlig i klassisk retning af følgende 7 med hosføjet udfald: A. M. Jensen (4,42), G. Lind (4,92), J. Michelsen (5,50), A. F. Ohrt (5,50), K. J. Rahbek (5,75), L. E. S. Teglbjærg (5,92), K. J. Voldum (5,92); i nysproglig retning af følgende 10: K. Bonnesen (5,71), H. E. Glahn (5,50), M. T. L. G. Grüner (4,71), E. Irgens-Hansen (5,36), E. N. Kindt (4,71), A. V. M.

Mathiesen (5,57), L. C. O. Nörgaard (5,00), J. M. Rahbek (6,00), S. M. Rahbek (5,64), E. J. Wiboltt (4,86); i matematisk-naturvidenskabelig retning af følgende 6: S. H. Christensen (6,08), G. B. Hansen (5,75), J. P. G. A. Møller (6,08), T. Møller (5,50), H. S. Sørensen (5,00), M. A. Wassard (5,33).

Realeksamen bestodes af 15 med følgende udfald:

A. L. J. Andersen (4,69), K. P. Colding (5,15), H. Dalgas (4,33), C. E. H. Frederiksen (5,31), T. A. Jensen (4,92), R. H. Kaarsberg (4,00), C. J. S. Kierulff (4,69), H. Kisbye (4,85), H. M. Knudsen (4,46), P. A. N. G. Netterström (5,08), H. P. Rasmussen (4,92), S. Sebbelov (4,08), R. E. Sørensen (4,08), C. V. S. Teglbjærg (4,54), J. J. Wengel (4,08).

Mellemskoleeksamen bestodes af 45. Deraf dimitteredes 3, nemlig: V. H. T. Hansen (4,64), L. R. Milvertz (4,21), J. F. H. Trolle (5,14).

Eleverne.

Ved udgivelsen af forrige årsskrift var elevernes tal 274. Der dimitteredes 23 af IIIg, 15 af realklassen og 3 (L. R. Milvertz, J. F. H. Trolle og V. H. T. Hansen) af IVm. Inden det ny skoleårs begyndelse udmeldtes 5 (F. Andersen af IIgm, J. G. H. Rahlff af IIIm, S. O. Mathiesen af IIm, Aa. Holm-Hansen og E. S. Wiboltt af Im). Tilbage var 228. Der optoges 59, nemlig

3 i Igk, 2 i Igm, 1 i Ign (deraf 2 Færinger og 3 piger fra Sorø), 8 i realklassen (alle fra Sorø pigeskole), 1 i IVm (overflyttet fra metropolitanskolen), 3 i IIIm, 5 i IIm og 36 i Im. Skoleåret begyndte således med 287 elever. Heraf udmeldtes i september 1 (J. L. Christensen af Im), i december 1 (N. P. E. Jensen af Im), i marts 5 (S. A. Hartvigsen, E. O. Marckmann og S. P. C. Simonson af IIm, B. Dahlerup af Im og G. A. P. Rasmussen af IVm). I årets løb optoges 3 (2 fra Ålborgs, 1 fra Bergens katedralskole). Elevernes tal er således nu (9 maj) 283. I følgende fortegnelse sættes gymnasiet og realklassen efter gennemsnittet af tre, mellemskolen efter gennemsnittet af syv sammentællinger. En stjerne betegner alumnerne.

Gymnasiet.

III klasse.

Klassisk afdeling.

- *1. Niels Julius Gredal, f. 12 april 92. (Landpostbud Nielsen i Ortved over Ringsted).
- *2. Dan Holger Frederik Olsen, f. 13 sept. 93. (Sagfører O. i Jyderup).
- *3. Olaf Theodor Johan Spange, f. 18 april 92. (Førstelærer S. i Egeslevmagle over Skælskør).
- *4. Harald Andreas Bach, f. 26 maj 93. (Lærer B. i Falsled over Stensgård).

- *5. Knud Olaf Jacob Gemzøe, f. 26 febr. 92. (Afd. amtsforvalter i Kbh. G.).
- *6. Oluf Peder Olsen, f. 11 marts 94. (Gård-ejer O. på Thorsagergård i Alsted).
- *7. Ejnar Hemme Goll, f. 23 juli 92. (Sognepræst G. i Hørby over Hobro).
- *8. Aage Georg Dahl, f. 20 okt. 93. (Sognepræst D. i Ejby over Køge).

Matematisk afdeling.

- *1. Axel Møller, f. 17 jan. 94. (Fhv. apoteker M. i Hellerup).
- *2. Henry Krog-Meyer, f. 31 okt. 92. (Sognepræst K-M. i Vigersted over Ringsted).
- *3. Olaf Arent Rygaard, f. 14 nov. 93. (Handelsgartner R. i Gentofte).
- *4. Ole Ebbe Andersen, f. 7 april 93. (Kommandør i flåden A. i Hellerup).
- *5. Erik Friis, f. 1 april 94. (Kaptejn F. i Hellerup).
- *6. Andreas Hans Bendtsen Schøning, f. 11 maj 93. (Lærer S. i Jægerspris).

Nysproglig Afdeling.

- *1. Carl Josef Ballhausen, f. 9 juli 93. (Afd. apoteker i Ålborg B.).
- *2. Vagn Aage Loehr, f. 30 dec. 92. (Fabrikant L. i Fredericia).
- *3. Asger Christian Frederik Krogsbæk, f. 24 sept. 92. (Sognepræst K. i Tversted over Sindal).

- *4. Jørgen Christian Hvam, f. 10 avg. 93. (Afd. sognepræst i Slaglille H.).
- *5. Nikolaj Frederik Bjerre Dahlerup, f. 24 dec. 92. (Overretssagfører D. i Nyborg).
- *6. Frederik Jørgen Lotz, f. 6 febr. 93. (Proprietær L. på Sandholm over Birkerød).
- *7. Christian Henrik Teisen, f. 14 marts 93. (Afd. læge i Kellerup T.).
- *8. Alfred Gleerup, f. 1 juli 92. (Læge G. i Årup).
- *9. Christian Frederik Sven Møller, f. 21 sept. 92. (Ekviperingshandler M. i Fakse).

II klasse.

Klassisk afdeling.

- 1. Jens Ulf Kaarsberg, f. 16 marts 95. (Distriktslæge K.).
- *2. Carl Vilhelm Olsen, f. 22 april 95. (Broder til nr. 2 i IIIgk).
- *3. Carl Christian Kragh Fleischer-Hansen, f. 21 maj 94. (Afd. apoteker i Hornsyld F-H.).
- *4. Kaj Vilhelm Dahl, f. 7 okt. 94. (Broder til nr. 8 i IIIgk).

Matematisk afdeling.

- *1. Hans Christian Carl Theilmann, f. 20 marts 93. (Forpagter T. på Hvidkilde over Svendborg).
- 2. Hagbart Martin Buchwald, f. 13 avg. 94. (Afd. kommandør B.).

- *3. Jens Jörgen Frederik Theodor Jörgensen, f. 1 april 94. (Afd. sognepræst i Vollerslev J.).
- *4. Albert Kindt, f. 28 sept. 93. (Grosserer K. i Hellerup).
- *5. Julius Verner Wium Møller, f. 21 nov. 92. (Grosserer M. i Kbh.).
- *6. Otto Johan Michael Brasch Mikkelsen, f. 20 juli 95. (Sognepræst M. i Mårslet).
- *7. Kaj Egede Glahn, f. 30 dec. 93. (Bestyrer G. i Odense).
- 8. Holger Blichert Hansen, f. 13 juni 94. (Arkitekt H.).
- *9. Vilhelm Theodor Lauritzen, f. 10. sept. 94. (Købmand L. i Slagelse).
- *10. Harald Morten Gjørby Buch, f. 6 april 93. (Borgmester B. i Nyborg).
- *11. Arne Morell, f. 22 marts 94. (Købmand M. i Slagelse).

Nysproglig afdeling.

- *1. Otto Boe Jörgensen, f. 19 april 94. (Skovrider J. på Nysø over Præstø).
- *2. Erik Peter Hertel, f. 30 juli 94. (Afd. købmand i Slagelse H.).
- *3. Carl Gotfred Nagel Kjerulff, f. 10 nov. 93. (Fabrikant K. i Slagelse).
- *4. Einar Lisborg, f. 24 dec. 94. (Proprietær L. på Sandlynggård).
- *5. Helge Hoff, f. 25 maj 93. (Herredsfuld-
mægtig H. i Terndrup).

I klasse.

Klassisk afdeling.

- *1. Aksel Peter Fritz Wollthers Rasmussen, f. 7 jan. 96. (Realskolelærer R. i Slagelse).
- 2. Meta Jensine Anna Jörgensen, f. 14 juli 95. (Fhv. Gårdejer J. i Lyngø).
- 3. Hans Nicolai Nielsen, f. 18 sept. 94. (Afd. boghandler i Thorshavn N.).
- 4. Ellen Vibeke Jensen, f. 23 juli 95. (Afd. birkefuldmægler J.).
- *5. Villiam Morten Kastrup, f. 17 nov. 94. (Lærer K. i Hulby over Korsør).
- *6. Franz Treschow Gulmann, f. 25 sept. 94. (Redaktør G. i Kbh.).
- *7. Niels Wissing, f. 8 nov. 93. (Dyrlæge W. i Kolding).
- *8. Aage Schiøtz Kierulff, f. 12 juli 95. (Afd. apoteker i Kbh. K.).
- *9. Knud Albert Høfler, f. 29 nov. 93. (Provst H. i Als over Hadsund).
- *10. Christian Victor Kragballe Haagen-Müller, f. 1 nov. 94. (Provst H-M. i Vejby over Helsingø).

Matematisk afdeling.

- *1. Ove Nyquist Arup, f. 16 april 95. (Veterinærkonsulent A. i Hamburg).
- *2. Aage Valdemar Theilmann, f. 7 febr. 94. (Broder til nr. 1 i Ilgø)
- *3. Knud Herman Munch Larsen, f. 9 febr. 95. (Forvalter L. på Edelesminde over Haslev).

4. Agnes Vibeke von Osten Hackhe, f. 13 febr. 94. (Amtsvejsinspektør H.).
5. Aksel Møller Bjerre, f. 18 febr. 95. (Fhv. Sognepræst i Pedersborg B.).
6. Karl Emil Iversen, f. 11 juni 95. (Købmand I. i Kalundborg).
- *7. Erik Anton Jørgensen, f. 8 febr. 96. (Proprietær J. på Særsløvgård over Snerlinge).
- *8. Holger Alexis Ernst Warming, f. 19 marts 95. (Tandlæge, professor W. i Århus).
- *9. Bengt Eigil Dahl, f. 19 sept. 95. (Broder til nr. 8 i IIIgk og nr. 4 i IIgk).

Nysproglig afdeling.

- *1. Olaf Børge Sørensen, f. 9 sept. 94. (Tandlæge S. i Nykøbing F.).
2. Sigurd Pauli Nielsen, f. 22 marts 96. (Broder til nr. 3 i Igk).
3. Henrik Bentzon, f. 5 maj 95. (Afd. skibskaptejn i Bergen B.).
- *4. Hans Peter Kristensen, f. 18 marts 94. (Gårdejer K. i Tjæreby).
- *5. Aage Bugge, f. 19 febr. 96. (Kolonibestyrer B. i Godthåb).
- *6. Ove Nielsen Kindt, f. 27 sept. 95. (Broder til nr. 4 i IIgm).
- *7. Grant Wilhelm Schaeffer, f. 25 maj 94. (Afd. mineinspektør i Cripple Creek i Colorado S.).
- *8. Otto Tolstrup Mackeprang, f. 22 dec. 94. (Afd. landinspektør i Odense M.).

- *9. Aage Immanuel Hansen, f. 2 febr. 95.
(Sognepræst H. i Haraldsted over Ringsted).
- *10. Adam Vilhelm Boserup, f. 23 okt. 95.
(Forpagter B. på Transbygård over Skælskør).
- *11. Paul Henrik Karl Victor Nørgaard, f. 20
april 92. (Lærer N. i Lem over Skive).
- 12. Einar Vilhelm Kall, f. 14 maj 95. (Sogne-
præst K. i Lyngø).
- 13. Stig Erik Jensen, f. 28 juli 94. (Broder
til nr. 4 i Igk).
- *14. Svend Emil Kragelund, f. 15 dec. 95. (Di-
striktslæge K. i Hobro).

Realklassen.

- 1. Martha Sophie Henrikka Nielsen, f. 15
marts 94. (Landpolitibetjent N.).
- 2. Marie Bonnesen, f. 10 sept. 95. (Køb-
mand B.).
- 3. Estrid Lovise Marie Boesen, f. 31 juli 94.
(Afd. adjunkt B.).
- *4 August Binzer Baumann, f. 27 april 94.
(Kolonibestyrer B. i Julianehåb).
- 5. Nanna Elisa Petersen Bennick, f. 21 juni
94. (Afd. lærer B.).
- 6. Gerda Nielsen Vindelbro, f. 9 maj 94.
(Afd. gartner i Slaglille Sørensen).
- 7. Julius Møller Kamps, f. 19 jan. 94. (Land-
skabsmaler K. i Kbh.).
- 8. Karen Magdalene Veistrup, f. 24 marts
94. (Forretningsfører V.).

- *9. Axel Lars Christian Olsen, f. 29 sept. 93. (Kolonibestyrer O. i Jakobshavn).
- *10. Mogens Birck, f. 21 sept. 95. (Furagehandler B. i Århus).
- *11. Poul Johannes Henriques, f. 17 jan. 95. (Grosserer H. i Kbh.).
12. Alfred Gorm Jacobsen, f. 14 marts 95. (Tobaksbinder J.).
13. Valborg Palm Nielsen, f. 13 marts 95. (Købmand N.).
14. Ingeborg Topp, f. 28 juni 94. (Købmand T.).
- *15. Otto Friis, f. 9 sept. 95. (Broder til nr. 5 i IIIgm).
- *16. Erik Martini Hansen, f. 26 okt. 94. (Sognepræst H. i Skyum over Hørdum).
- *17. Poul Axel Henrik Gemzøe, f. 23 juni 94. (Broder til nr. 5 i IIIgk).
- *18. Carl Robert Waarst, f. 21 nov. 94. (Købmand W. i Sæby).
19. Harald Jensen, f. 25 juni 94. (Afd. partikulier i Lyng J.).
20. Sigurd Eduard Pallesen Degen, f. 21 dec. 93. (Strandkontrollør D. i Fjaltring over Ramme).
21. Aage Hvam, f. 28 juli 94. (Broder til nr. 4 i IIIgn).
22. Knud Heinrich Vilhelm Brohm, f. 15 juni 94. (Forpagter B. på Bavelsegård over Glumsø).

23. Hans Erhard Christiansen, f. 21 okt. 94.
(Skrædermester C.).
24. Hans Lauritzen, f. 13 avg. 95. (Overlærer L.).

Mellemskolen.

IV klasse a.

- *3. Thorkil Thomas Obel Jörgensen, f. 2 marts 96. (Overlærer J. i Nyborg).
6. Hans Christian Aage Kragelund, f. 8 dec. 94. (Cand. jur. K. i Amerika).
- *8. Poul Andersen, f. 4 febr. 96. (Murermester A. i Nyborg).
10. Axel Sevel, f. 11 dec. 95. (Bogholder S).
- *13. Ivar Holst, f. 31 maj 96. (Afd. havneoppebørselskontrollør i Kbh. H.).
- *15. Axel Høeg Larsen, f. 25 juli 95. (Direktør L. i Nyborg).
18. Poul Hvam, f. 9 sept. 95. (Broder til nr. 4 i IIIgk og nr. 21 i r.).
- *19. Otto Werner Lauritzen, f. 27 febr. 96. (Broder til nr. 9 i IIgm).
- *20. Poul Georg Kjelgaard Petersen, f. 29 nov. 94. (Afd. konsul i Køge P.).
- *23. Christian Alfred Friis, f. 6 maj 96. (Sognepræst F. i Munkebjergby).
26. Aage Munch Knudsen, f. 7 marts 97. (Forpagter K.).

27. Svend Christian Schmidt, f. 29 febr. 96. (Plejemoder frøken C. Olsen).
- *28. Robert Møller Nielsen, f. 11 maj 94. (Købmand N. i Hammel).
- *29. Anders Nicolai Hvass, f. 26 febr. 95. (Jægermester H. på Randrup over Kongerslev).
30. Poul Kisbye, f. 29 nov. 96. (Økonom K.).
31. Svend Hansen, f. 15 jan. 95. (Købmand H.).
- *34. Edvard Suhr, f. 20 jan. 96. (Godsejer S. på Rosengården over Ringsted).
- *35. Poul Aagaard, f. 20 jan. 96. (Grosserer A. i Kbh.).
36. Poul Oscar Anton Hartvigsen, f. 14 jan. 95. (Hotelforpagter H. i Lyng).
37. Peder Helge Rasmussen Krogh, f. 5 marts 95. (Bogtrykker K.).
- *39. Aage Vilhelm Johannes Møller, f. 15 okt. 95. (Broder til nr. 9 i IIIgn).
- *40. Axel Høfler, f. 6 nov. 94. (Broder til nr. 9 i Igk).
- *41. Svend Adolf Anton Bech, f. 20 febr. 94. (Proprietær B. på Frederiksberg over Rudkøbing).
46. Valdemar Harald Lindeschow Friis, f. 18 avg. 94. (Smedemester F.).
- *48. Aage Christian Wiboltt, f. 10 nov. 94. (Købmand W. i Middelfart).
49. Johannes Theodor Suhr, f. 31 jan. 95. (Broder til nr. 34).

IV klasse b.

- *1. Carl Christian Andersen, f. 25 febr. 96.
(Malermester A. i Næsby).
- 2. Karl Vilken Rasmussen, f. 12 marts 94.
(Murer R. i Lyngø).
- 4. Poul Kipp, f. 1 avg. 96. (Forpagter K. på
Bonderup over Merløse).
- 5. Hakon Ragnar Gisiko Spärck, f. 5 avg. 96.
(Afd. amtsforvalter i Hjörning S.).
- *7. Søren Martin Kristian Madsen, f. 20 sept.
95. (Lærer M. i Tømmerup over Kalund-
borg).
- 9. Preben Ditlev Frederik Nissen, f. 18 nov.
95. (Assistent N. i Kbh.).
- *11. Helge Nygaard, f. 11 jan. 95. (Pens.
Sognepræst N. i Svejnbæk).
- 12. Alfred Gram, f. 17 jan. 97. (Lærer G. på
Ankerhus).
- 14. Aage Møller, f. 14 nov. 94. (Pens. lærer
M.).
- 16. Hans Peter Stubbe Teglbjærg, f. 1 marts
96. (Kontorist T.).
- *17. Sven Erik Otto Götzsche Netterström, f.
7. sept. 96. (Grosserer N. i Kbh.).
- *21. Hans Peter Dion Alexius Hansen, f. 9 juli
95. (Stationsforstander H. i Agersted).
- 22. Johan Ernst Heilmann, f. 28 dec. 95.
(Fabrikant H. i Skælskør).
- *24. Poul Edvard Andersen, f. 3 marts 96.
(Fotograf A. i Viborg i Finland).

25. Erik Julius Glückstadt, f. 11 april 96. (Konsul G. i Kbh.).
- *32. Oskar Waarst, f. 25 dec. 95. (Broder til nr. 18 i r).
- *33. Kai Erik Linnemann, f. 20 avg. 96. (Hotelejer L. i Lönstrup over Hjörning).
38. Johannes Martin Jörgensen, f. 10 nov. 95. (Broder til nr. 3 i IIgm).
42. Erik Gunnar Holck, f. 12 okt. 94. (Portør H.).
43. Vagn Gunnar Stage, f. 5 jan. 96. (Landinspektør S. i Lyng).
- *44. Johan Olfert Fisker, f. 22 avg. 94. (Grosserer F. i Kbh.).
- *45. Carl Theodor Reinhold Rambusch, f. 5 febr. 97. (Koffardikaptejn R. i Kbh.).
- *47. Christian Løbner Wesenberg, f. 20 juli 95. (Afd. lærer W. Stedfader kolonibestyrer Thron i Godhavn).
50. Paul Klitgaard, f. 1 juli 95. (Købmand K.).
51. Sigurd Hanson Clausen, f. 31 marts 95. (Apoteker C.).

III klasse a.

3. Knud Asger Ulrik Böesen, f. 18 juli 95. (Broder til nr. 3 i r).
- *5. Paul Gotfred Niels Mathiesen, f. 25 jan. 97. (Kolonibestyrer M. i Umanak).
7. Christian Algreen Hansen, f. 1 dec. 96. (Sagfører H. i Assens).

10. Helge Hans Boas Boesen, f. 30 marts 97. (Broder til nr. 3 i r og nr. 3).
11. Tage Birck, f. 27 marts 97. (Broder til nr. 10 i r).
- *13. Kai Mackeprang Wilkens, f. 6 marts 97. (Bryggeriejer W. i Nakskov).
16. Ernst Frederiksen, f. 18 nov. 95. (Skovrider F. i Skovhus over Fakse).
17. Axel Theilmann, f. 22 nov. 96. (Broder til nr. 1 i Igm og nr. 2 i Igm).
18. Gunnar Glahn, f. 16 april 97. (Overlærer G.).
19. Knud Heuer Trolle, f. 1 sept. 97. (Toldklarerer T. i Kbh.).
20. Hans Tage Thiesen, f. 15 jan. 97. (Sagfører T. i Korsør).
21. Henrik Ehlers, f. 24 april 97. (Sagfører E.).
- *22. Poul Brunckmann, f. 5 avg. 97. (Forretningsfører B. i Kbh.).
- *24. Svend Krarup Gundel, f. 18 nov. 96. (Konsul G. i Nyborg).
27. Jörgen Brohm, f. 20 jan. 96. (Broder til nr. 22 i r).
29. Tage Due-Petersen, f. 28 april 97. (Læge for østasiatisk kompagni D-P. i Bangkok).
30. Louis Eugène Grandjean, f. 2 marts 98. (Afd. grosserer i Kbh. G.).
34. Kai Sigurd Macholdt, f. 22 nov. 97. (Afd. vekselmægler i Kbh. M.).
36. Helge Kaarsberg, f. 13 okt. 96. (Broder til nr. 1 i Iigk).

37. Axel Eduard Jensen, f. 14 nov. 96. (Grosserer J. i Kbh.).
39. Eiler Johannes Holek, f. 23 juli 96. (Broder til nr. 42 i IVb).
40. Svend Rerup Olsen, f. 31 jan. 97. (Overlærer O.).
42. Poul Theodor Liebe, f. 10 sept. 97. (Læge L. i Fredericia).
46. Axel Georg Wiboltt, f. 17 okt. 95. (Broder til nr. 48 i IVa).
47. Erik Preben Jensen, f. 20 sept. 97. (Købmand J. i Kbh.).

III klasse b.

1. Henning Nyquist Arup, f. 9 febr. 98. (Broder til nr. 1 i Igm).
- *2. Axel Dahlerup, f. 15 febr. 97. (Kaptejn D. i Kbh.).
4. Georg Louis Carlsen, f. 8 april 97. (Maler-mester C.).
6. Johan Ludvig Bjerre Dahlerup, f. 12 nov. 97. (Broder til nr. 5 i IIIgn).
- *8. Kjeld Brix Kjeldgaard, f. 29. okt. 96. (Købmand K. i Sæby).
9. Christian August Dalgas, f. 20 jan. 98. (Skovrider D. i Birkebæk over Herning).
- *12. Harald Waarst, f. 30 dec. 96. (Broder til nr. 18 i r og nr. 32 i IVb).
14. Knud Nielsen, f. 5 dec. 97. (Broder til nr. 13 i r).

15. Christian Friis, f. 27 febr. 97. (Broder til nr. 5 i IIIgm og nr. 15 i r).
23. Eigil Juel Wiboltt, f. 6 avg. 96. (Købmand W. i Nakskov).
25. Jens Hannibal Brohm, f. 17 febr. 97. (Broder til nr. 22 i r og nr. 27 i IIIa).
26. Jens Olaf Stubbe Teglbjærg, f. 19 jan. 98. (Broder til nr. 16 i IVb).
28. Carl Christian Einar Sørensen, f. 11 okt. 97. (Købmand S. i Årup).
31. Svend Høfler, f. 3 febr. 98. (Broder til nr. 9 i Igk og nr. 40 i IVa).
32. Hans Christian Rask Nielsen, f. 27 juni 96. (Maskiningeniør N. i Kbh.).
33. Hans Petersen Roed, f. 26 juni 97. (Afholdsvært R.).
35. Henry Vestergaard Nielsen, f. 3 april 96. (Justitsråd, bygmester N. i Kbh.).
38. Hakon Fjeldberg, f. 6 okt. 96. (Assistent F. i Kbh.).
41. Johannes Sundby Rasmussen, f. 20 juli 96. (Partikulier R. i Lynge).
43. Kay Marius Michaelsen, f. 18 jan. 97. (Handelsfuldmægtig M. i Korsør).
44. Hother Schiøtz Kierulff, f. 24 febr. 97. (Broder til nr. 8 i Igk).
45. Otto Villiam Høberg Nielsen, f. 7 marts 95. (Afd. købmand i Soderup N.).
48. Caj Johan Jensen, f. 7 april 96. (Inspektør J.).

49. Jens Peter Grauluf Engsig, f. 20 marts 97.
(Handelsrejsende E.).

II klasse a.

1. Steen Christensen, f. 1 juni 96. (Købmand C. i Terndrup).
4. Hans Rudolf Kirk, f. 11 jan. 98. (Læge K. i Hadsund).
6. Ejnar Halldan Gade, f. 16 maj 96. (Sognepræst G. i Vejerslev over Nykøbing på Mors).
8. Sigurd Bengt Langberg, f. 29 okt. 97. (Murermester L. i Kbh.).
9. Gregers Panduro, f. 10 nov. 97. (Læge P. i Skørping).
10. Helge Sick, f. 25 febr. 98. (Tømrermester S.).
11. Christian Richardt Kall, f. 2 marts 97. (Broder til nr. 12 i Ign).
12. Asger Kristian Christensen, f. 29 nov. 96. (Slagteribestyrer C.).
15. Eigil Berg, f. 15 febr. 97. (Postekspedient B. i Skælskør).
16. Ole Olsen, f. 2 maj 97. (Sparekassedirektør O. i Ålborg).
21. Karl Gregers Poulsen, f. 16 juni 98. (Toldkontrollør P. i Kbh.).
22. Henning Frode Anthony Macholdt, f. 23 april 96. (Broder til nr. 34 i IIIa).
26. Tyge Zoffmann, f. 30 juli 98. (Overlærer Z.).

28. Axel Sigurd Hansen, f. 12 april 98. (Snedkermester H.).
31. Erik Møller, f. 13 febr. 97. (Broder til nr. 14 i IVb).
33. Johannes Peter Nicolaus Frederik Paulsen, f. 28 jan. 97. (Justitsråd, fhv. ritmester P. i Holte).
35. Cai Fog, f. 2 dec. 97. (Bogholder F. i Assens).
37. Henri Christian Morell, f. 5 juli 97. (Broder til nr. 11 i IIgn).
38. Finn Andrew Kjær, f. 26 sept. 98. (Forpagter K. på Skovgårde over Flemløse).
39. Poul Hoff, f. 21 febr. 98. (Broder til nr. 5 i IIgn).
42. Kai Holm-Hansen, f. 29 sept. 96. (Afd. hotelejer i Svendborg H.).
43. Jens Ewald Christiansen, f. 1 juli 97. (Broder til nr. 23 i r).
44. Hans Niels Holger Henriksen, f. 16 dec. 97. (Stationsforstander H.).
45. Halfdan Dancher Møller, f. 25 sept. 97. (Provst M. i Smidstrup over Børkop).
- (46). Einer Saxo Theodor Folker, f. 17 juli 96. (Pens. lærer S. Petersen). Syg hele året.

II klasse b.

2. Gunnar Liisberg, f. 20 maj 98. (Fabrikant L. i Kbh.).
3. Aage Axel Langkjær, f. 28 maj 98. (Murermester L.).

5. Paul Christoffersen, f. 16 febr. 98.
(Købmand C. i Nakskov).
7. Johannes Frederik Olsen, f. 16 sept. 98.
(Broder til nr. 2 i IIIgk og nr. 2 i IIgk).
13. Poul Lars Jaacks Ruus, f. 13 sept. 97. (Sagfører R. i Slagelse).
14. Sigurd Valdemar Milvertz, f. 13 maj 97.
(Barber M.).
17. Jens Olaf Christian Olsen, f. 25 april 98.
(Portør O.).
18. Frederik Schultz-Lorentzen, f. 11 marts 99. (Provst S-L. i Godthåb).
19. Niels Bøje Laursen, f. 14 dec. 97. (Afd. handelsrejsende i Kbh. L.).
20. Anker Rasmussen Krogh, f. 23 jan. 99.
(Broder til nr. 37 i IVa).
23. Axel Oberg Keller Rönnow, f. 17 april 97.
(Direktør R. i Slagelse).
24. Hother Smith, f. 5 jan. 98. (Proprietær S. på Kvellinghøj over Vedde).
25. Olaf Rye Hansen, f. 6 juli 98. (Blikkenslager H.).
27. Oluf Christian Madsen, f. 1 okt. 96. (Adoptivfader: Grundejer M. i Kbh.).
29. Anders Frederik Lundsgaard Deichmann, f. 30 juli 96. (Gårdejer D. i Lyngø).
30. Aage Waarst, f. 8 april 98. (Broder til nr. 18 i r, nr. 32 i IVb og nr. 12 i IIIb).
32. Frithiof Valdemar Timm, f. 15 avg. 98.
(Afd. malermester i Kbh. T.).

34. Valdemar Møller Bjerre, f. 12 april 98. (Broder til nr. 5 i Igm).
36. Svend Aage Arthur Lindeschow Friis, f. 20 avg. 97. (Broder til nr. 46 i IVa).
40. Svend Aage Christian Elm Hansen, f. 26. maj 97. (Gæstgiver H. i Kbh.).
41. Ernst August Mentze, f. 28 juni 96. (Telegrafbestyrer M. i Rudkøbing).

I klasse a.

6. Frederik Christian Nygaard, f. 30 april 97. (Grosserer N. i Kbh.).
7. Schøning Eggert Peter Haslund, f. 18 sept. 99. (Snedkermester H.).
8. Helge Kipp, f. 22 jan. 99. (Broder til nr. 4 i IVb).
10. Otto Laurits Haagen-Müller, f. 10 sept. 98. (Broder til nr. 10 i Igk).
11. Hans Evald Jensen, f. 14 sept. 98. (Broder til nr. 19 i r).
12. Herluf Trolle, f. 10 avg. 97. (Forretningsfører T. i Kbh.).
13. Svend Frandsen, f. 1 juni 99. (Købmand F.).
15. Osvald Due; f. 3 april 97. (Bagermester D.).
17. Niels Thoendal Jørgensen, f. 12 avg. 99. (Skomagermester J.).
19. Sigurd Ingerslev, f. 14 avg. 98. (Proprietær I.).
20. Alfred Bernhard Milvertz, f. 17 okt. 98. (Broder til nr. 14 i IIb).

21. Svend Aage Jespersen, f. 11 sept. 99. (Skomagermester J.).
26. Laurits Jakob Moesgaard Kjeldsen, f. 19 sept. 98. (Godsejer K. på Lidsø over Rødby).
27. Alfred Victor Rasmussen, f. 9 jan. 99. (Konsul R. i Korsør).
28. Erik Julius Bøttern, f. 11 nov. 98. (Konsul B. i Kærteminde).
29. Holger Friis, f. 26 nov. 98. (Broder til nr. 5 i IIIg, nr. 15 i r og nr. 15 i IIIb).
31. Ragnar Thorbjörn Sølling, f. 25 sept. 98. (Afd. maler i Lyngø S.).
36. Fritz Aage Valdemar Drost, f. 28 nov. 97. (Grosserer D. i Esbjerg).

I klasse b.

1. Asker Sick, f. 8 juni 99. (Broder til nr. 10 i IIa).
2. Olaf Martin Carlsen, f. 16 juni 99. (Broder til nr. 4 i IIIb).
3. Hans Constantin Johan Henning Brohm, f. 4 febr. 99. (Broder til nr. 22 i r, nr. 27 i IIIa og nr. 25 i IIIb).
4. Erik Frederik Frigast, f. 8 avg. 99. (Kofardikaptejn F. i Shanghai).
5. Poul Evers, f. 27 marts 99. (Birkedommer E. i Slagelse).
9. Knud Børge Kirk, f. 28 juni 99. (Broder til nr. 4 i IIa).
14. Ejler Michael Christian Vedsted, f. 18 jan. 00. (Oversergent V. i Kbh.).

16. Svend Edvard Kierkegaard, f. 3 sept. 99. (Proprietær K. på Karlslundegård over Tåstrup).
18. Jens Petri Justesen, f. 16 febr. 96. (Købmand J. i Hadsund).
22. Svend Hansen, f. 17 nov. 98. (Broder til nr. 9 i Ign).
23. Ib Splittorff Nielsen, f. 11 avg. 99. (Forstkandidat N. i Arden).
24. Svante Persson, f. 3 juni 98. (Afd. stenhugger i Kbh. P.).
25. Svend Aage Graae, f. 11 maj 99. (Proprietær G. på Oldengård over Fjenneslev).
30. Axel Rörbye Deichmann, f. 25 nov. 97. (Broder til nr. 29 i IIb).
32. Gunnar Gregers Poulsen, f. 22 jan. 00. (Broder til nr. 21 i IIa).
33. Svend Frederik Theodor Sørensen, f. 27 maj 97. (Akademivægter S.).
34. Antoni Waldemar Jensen, f. 27 okt. 98. (Broder til nr. 37 i IIIa).
35. Johannes Bernhard Dupont Hass, f. 7 marts 99. (Sagfører H. i Kalundborg).
37. Kai Carl Örnstrup Madsen, f. 6 juli 99. (Forpagter M. på Store Frederikslund).

Understøttelser.

Vejledning for ansøgere: Skemaet: »Ansøgning om Skolebeneficium« udleveres på rektorkontoret enten umiddelbart før eller i

de fire første Dage efter sommerferien. — Alle ansøgninger indsendes til rektor, således at de tidligst fremkommer den 19 august, senest den 31 august. — Rubrikken om forsörgerens økonomiske stilling skal udfyldes med bestemte angivelser af årsindtægt og dens kilder, ejendom, pengeformue, gæld m. m.

Gratistplads for alumner og Müllers legat gives kun for eet år ad gangen. Herom skal ansøgning derfor hvert år fornys. — Alumner, som har kontingentnedsættelse, og skolesøgende, som har fri undervisning, behøver ikke at indgive ny ansøgning herom, undtagen de som fra mellemskolen går over til gymnasiet, da disse ikke må beholde eller få nogen understøttelse, med mindre rektor og lærerkollegiet udtaler, at de egner sig til fortsat studium. — Skolesøgende med halv friplads vil som regel ikke blive indstillede til hel friplads, med mindre ny ansøgning foreligger.

For alumner, for hvem ansøgning om gratistplads eller kontingentnedsættelse er afgiven, må beløbet for sidste halvdel af juli fjerdingår ikke indsendes, før ministeriets meddelelse er indtruffen. Tidspunktet herfor meddeler rektor alumnerne.

Når der tillægges en elev samme beneficium som forrige år, gives ingen meddelelse derom til hjemmet. Når der tillægges et nyt eller forandret (højere) beneficium, ligesom hvis et beneficium ikke fornys, afsender rektor meddelelse herom.

Om de enkelte understøttelser bemærkes:

Søges der om Gratistplads for alumner skal foruden ovennævnte ansøgningsskema afgives en på stempelpapir skreven, til kongen stilet ansøgning.

Müllers legat må kun tildeles alumner, der er sønner af trængende kongelige embedsmænd. Herved forstås sådanne, som har kgl. bestalling på en virksomhed, uanset om lønnen udredes af staten eller kommunen eller tjenes ved gerningen. Bestallingsdato kan tilføjes på ansøgningsskemaet.

Stipendiebeløbet (f. t. 600 kr.) uddeles enten til afdrag i skolepenge og alumnekontingent eller til direkte udbetaling eller til oplæg til studieårene ved universitetet. (Bek. 4 maj 1909 § 31).

Ansøgningsskemaet gælder for de to sidstnævnte understøttelser samt for kontingentnedsættelse for alumner og for fri eller halv fri undervisning for skolesøgende, idet skolen i sin indstilling til ministeriet foreslår fordelingen af de forskellige understøttelser.

Gratistpladserne på opdragelsesanstalten tildeltes følgende 14 alumner: N. J. Gredal, D. H. F. Olsen, O. T. J. Spange, H. A. Bach, E. H. Goll, A. G. Dahl, K. O. J. Gemzøe, O. A. Rygaard, H. Krog-Meyer, C. H. Teisen, C. C. K. Fleischer-Hansen, J. V. W. Møller, O. B. Jörgensen, G. W. Schaeffer.

Det Müllerske legat (2617½ kr.) uddeltes til 20 alumner med følgende beløb: J. C. Hvam (400 kr.), A. C. F. Krogsbæk (300 kr.), O. J. M. B.

Mikkelsen (200 kr.), J. J. F. T. Jörgensen (117½ kr.), O. E. Andersen, E. Friis, K. V. Dahl, C. V. K. Haagen-Müller, K. A. Høfler, B. E. Dahl, O. T. Mackeprang, A. J. Hansen, P. A. H. Gemzøe, E. M. Hansen, T. T. O. Jörgensen, I. Holst, A. Høfler, H. Nygaard, H. P. D. A. Hansen, A. Dahlerup (100 kr.).

Kontingentsnedsættelse (96 kr.) tillagdes følgende 16 alumner: A. H. B. Schøning, A. C. F. Krogsbæk, F. J. Lotz, N. F. B. Dahlerup, A. Gleerup, C. F. S. Møller, A. P. F. W. Rasmussen, V. M. Kastrup, K. H. M. Larsen, H. P. Kristensen, M. Birck, Aa. Bugge, A. B. Baumann, A. L. C. Olsen, C. L. Wesenberg, P. G. N. Mathiesen (de sidste 5 ekstraordinært).

Fri undervisning tilstodes 52 skolesøgende elever: J. U. Kaarsberg, H. B. Hansen, A. M. Bjerre, J. M. Kamps, A. G. Jacobsen, H. E. Christiansen, S. E. P. Degen, A. Hvam, P. Hvam, A. Sevel, H. C. A. Kragelund, A. M. Knudsen, S. C. Schmidt, P. Kisbye, V. H. L. Friis, P. H. R. Krogh, K. V. Rasmussen, A. Møller, P. D. F. Nissen, H. R. G. Spærck, A. Gram, H. P. S. Teglbjærg, J. M. Jörgensen, E. G. Holck, K. A. U. Boesen, H. H. B. Boesen, L. E. Grandjean, K. S. Macholdt, S. R. Olsen, E. J. Holck, G. L. Carlsen, J. L. B. Dahlerup, H. C. R. Nielsen, J. O. S. Teglbjærg, S. Høfler, H. Fjeldberg, O. V. H. Nielsen, J. P. G. Engsig, H. Sick, St. Christensen, E. H. Gade, A. S. Hansen, E. Berg, H. C. Morell, J. F. Olsen, J. O. K. Olsen, S. V. Milvertz, N. B. Laursen, H. Smith, A. F. L. Deich-

mann, O. R. Hansen og E. A. Mentze samt ekstrordinært: H. N. Niclasen, S. P. Niclasen, H. Lauritzen, G. Glahn, T. Zoffmann, F. Schultz-Lorentzen og S. F. T. Sørensen. Finanslovfripladserne tilstodes M. S. H. Nielsen og E. S. T. Folker.

Undervisning for halv betaling tilstodes 14 skolesøgende Elever: T. Birck, K. H. Trolle, J. S. Rasmussen, H. P. Roed, H. F. A. Maccholdt, E. Møller, J. E. Christiansen, C. Fog, H. N. H. Henriksen, A. R. Krogh, S. A. A. L. Friis, V. M. Bjerre samt to udgåede elever.

Af den særlige stipendiefond tillagdes A. P. F. W. Rasmussen 200 kr., A. Morell, K. H. M. Larsen, H. P. Kristensen og P. H. K. V. Nørgaard hver 100 kr.

Overlærer Sibberns legat blev for året 1910 af lærerkollegiet tildelt stud. jur. M. A. K. Nørgaard.

Opdragelsesanstalten.

Akademilæge Gjellerup ønskede at fratræde fra 1 oktober 1910. Han har været opdragelsesanstaltens læge fra 14 juni 1865 og var for længst senior i vor kreds. Lærere og elever gav ham ved hans bortrejse forskellige beviser på ærbødighed og venskab. Den 18 oktober antog ministeriet læge Peder Christian Jensen Dalmark til læge ved opdragelsesanstalten og for godsvæsenets funktionærer efter en instruks, som senere vilde være at affatte.

Ved skr. af 27 oktober 1910 bestemmer ministeriet, at alumner af IIg, som efter skr. af 4 sept. 1909 forbliver i yngste afdeling, skal have den i spisereglementets § 5 for alumner af ældste afdeling bestemte aftensmad.

Ved skr. af 11 januar 1911 bestemmer ministeriet, at årlig een dimittend fra Færøernes mellem-skole, som søger optagelse i Ig, under visse betingelser skal indstilles til alumne strax ved sin indtræden i skolen. Kommer der noget år flere end een, skal de andre indstilles til alumner under visse betingelser efter 1 års skolegang.

Ved skr. af 23 marts 1911 bestemmer ministeriet, at den for læge Gjellerup under 19 april 1901 fastsatte instruks også skal gælde for læge Dalmark, idet § 1 affattes således: »Som opdragelsesanstaltens læge skal akademilægen yde gratis lægehjælp til de på hovedbygningen og i rektorgården boende tilsynshavende adjunkter, sygeplejersken, sygehuspigen, alumnerne, tjenerne og musæumsbetjenten, samt, hvis denne er gift, hans hustru og hjemmeværende børn under 18 år.« (Derhos tilføjes § 10 og 11 om hans forpligtelser overfor akademiets funktionærer og disses adgang til fri medicin).

Fra 1 august 1911 fritages overlærer Glahn for læseinspektionen på hovedbygningens afdeling. Den overtages af adj. V. G. Hansen, således at tilsyn i anden aftenlæsetid, som i 3 år har været varetaget af fritidsinspektorerne, atter overdrages til læseinspektør, hvorhos denne får sin undervisnings-

pligt nedsat fra 20 til 16 timer, og fritidsinspektorerne deres forhøjet fra 21 til 23 timer.

Ansøgninger om alumneplads for det følgende skoleår indsendes til rektor i løbet af maj måned. De stiles til ministeriet for kirke- og undervisningsvæsen (ustemplet foliopapir) og ledsages af en helbredsattest, hvortil blanket fås i rektorkontoret.

Undervisningen.

Mellemskolen.

I klasse.

- Religion.** Hahns bibelhistorie for m. til rigets deling. Nogle salmer.
- Dansk.** Oplæsning, genfortælling og analyse efter Slomanns læsebog nr. 3. For klassen er oplæst æventyr, adskillige fortællinger og et par skuespil. Nogle digte er lærte udenad. Diktat og genfortællingsstil på skolen.
- Engelsk.** Jespersen og Sarauws begynderbog I og II stk. 1—45.
- Historie.** Oldtiden efter Schmidts lærebog.
- Geografi.** C. C. Christensens lærebog for m. I forfra til Alperne.
- Naturhistorie.** Af Balslev og Andersens zoologi for m. pattedyr og fugle til svømmefuglene. Balslev og Simonsens botanik for m. I. Plantebestemmelser.

- Naturlære.** Efter Rasmussen og Simonsens fysik for m. I mekanik, varme og magnetisme. De dertil hørende elevforsøg efter sammes opgaver i naturlære for m. I.
- Regning.** Pedersen og Røttings regnebog for m. I (meterudgave) forfra til s. 65.
- Skrivning.** Latinsk skrift, små bogstaver, øvelse i sammenskrift. Store bogstaver.
- Tegning.** Fortegninger og trådlegemer.
- Sløjd.** Saveøvelser. Der er lavet lette småting med say, hammer og søm. I sommermånederne arbejde i elevhaven.

II klasse.

- Religion.** Hahns bibelhistorie fra rigets deling til Jesu bjergprædiken. Af Balslevs katekismus de ti bud og fadervor. Nogle salmer.
- Dansk.** Oplæsning, genfortælling, ordforklaring og analyse efter Agerskov og Rördams læsebog for mellemklasserne. Nogle digte er lærte udenad. Af og for klassen er læst forskelligt. Diktat og genfortællingsstil på skolen.
- Engelsk.** Jespersen og Sarauws begynderbog II s. 38—79. Jespersens begyndergrammatik.
- Tysk.** Af Reinckes begynderbog, anden udgave, s. 1—71.
- Historie.** Middelalderen efter Schmidts lærebog.
- Geografi.** C. C. Christensens lærebog s. 47—93. Det tidligere er genlæst. Danmark er gennemgået mundtlig.
- Naturhistorie.** Af Balslev og Andersens zoologi

for m. krybdyr, padder og fiske, samt genlæsning af fugle. Balslev og Simonsens botanik for m. II. Plantebestemmelser efter Rasmussen og Simonsens Lille flora.

Naturlære. Rasmussen og Simonsens uorganiske Kemi for m. første afsnit. Af sammes fysik for m. elektricitet. De dertil hørende elevforsøg efter sammes opgaver i naturlære I.

Regning og matematik. Foldbergs geometri for m. til § 62. Af Pedersen og Røttings regnebog I (meterudgave) fra s. 53 til enden. Een hjemmeopgave om ugen. Skoleregning to gange om ugen.

Skrivning. Håndskriftøvelser efter Jörgensens hefter. Håndskrift.

Tegning. Trådlegemer og klodser.

Sløjd. Hövleøvelser. Der er lavet lette småting af fyrretræ med sav, hövl, hammer og søm. I sommermånederne arbejde i elevhaven.

III klasse.

Religion. Hahns bog fra Jesu bjergprædiken til apostlenes gerninger. Af Balslevs katekismus de tre trosartikler, dåben og nadveren. Nogle salmer.

Dansk. Oplæsning, genfortælling, ordforklaring og analyse efter Agerskov og Rördams læsebog. Nogle digte er lærte udenad. Forskellige digterværker er oplæste for eller af klassen. Skriftlæsningsøvelse. Af Holls svenske læsebog er læst omkring 20 sider. Genfortællingsstile, diktatstile og friere stile, dels på skolen, dels hjemme.

- Engelsk. Jespersens læsestykker o 65 sider.
 Sammes begyndergrammatik.
- Tysk. Reinckes begynderbog s. 76 til enden.
 Sammes læsebog s. 1—29, 63—77, 122—132.
 Sammes grammatik.
- Historie. Den nyere tid (1500—1789) efter Schmidts bog.
- Geografi. C. C. Christensens bog II s. 1—64.
 Korttegning efter Stockmarrs tegneatlas I.
- Naturhistorie. Boas' dyrerigets naturhistorie fra insekter med ufuldstændig forvandling bogen ud. Balslev og Simonsens botanik for m. III. Rasmussen og Simonsens organiske Kemi for m. Plantebestemmelser.
- Naturlære. Rasmussen og Simonsens fysik for m. II s. 3—40 og 60—66 med tilhørende elevforsøg efter sammes opgaver II.
- Regning og matematik. Pedersen og Røttings mellemskolens regnebog II til § 5. Bonnesens aritmetik for m. forfra til tiende kap. Foldbergs geometri for m. fra § 54 til § 107. I reglen hjemmeopgaver eller skolcopgaver een gang om ugen.
- Skrivning. Håndskrift.
- Tegning. Klodser.
- Sløjd. Der er lavet forskellige småting af fyrretæ. I sommermånederne arbejde i elevhaven.

IV klasse.

- Religion. Lukasevangeliet og apostlenes gerninger.
- Dansk. Læst o. 175 sider af fagligt og skønlitterært indhold både prosa og poesi dels efter Ager-

- skov og Rördams læsebog dels efter særudgaver (Chr. Winther, Blicher). Øhlenschlägers Hakon Jarl. Samtale om det læste, genfortælling og analyse, spoglære med benyttelse af Ingerslevs bog til skolebrug. Af Hoff's svenske læsebog er læst 27 sider. Af og for klassen er læst forskellige danske og svenske forfattere. Små foredrag er holdte af eleverne. Som oftest en skriftlig øvelse om ugen på skolen. Enkelte hjemmestile.
- Engelsk. Jespersens læsestykker s. 79—113, 125—139, 154—179. Praktisk engelsk grammatik af Magnussen. Ekstemporallæsning efter Burnetts Little lord Fauntleroy. Skriftlige øvelser af forskellig art.
- Tysk. Ingerslev og Vibæks læsebog s. 48—158, deraf genlæst s. 79—131. Vibæks sproglære. Til ekstemporallæsning er brugt Hauffs Märchen og Webers Auf rauhen Pfaden.
- Historie. Den nyeste tid (1789—1910) efter Schmidts bog.
- Geografi. C. C. Christensens bog II s. 65—151. Korttegning efter Stockmarrs tegneatlas II.
- Naturhistorie. Af Boas' bog mennesket og sundhedslære. Genlæst den organiske kemi. Balslev og Simonsens botanik IV. Plantebestemmelser.
- Naturlære. Rasmussen og Simonsens fysik II s. 40—60, 66—86, 92—96. Sammes uorganiske kemi for m. andet afsnit. Elevforsøg efter sammes opgaver II.
- Regning og matematik. Bonnesens aritmetik

fra s. 73 til enden. Lauritzens geometri fra s. 75 til enden. Genlæst forskellige afsnit af det tidligere læste. A. Svendsens regnebog II og III. Hjemmeopgaver een gang om ugen.

Skrivning. Håndskrift.

Tegning. Udstoppede fugle. Arbejderne udførte dels med farvekridt dels med sortkridt eller blyant.

Sløjd. Eleverne har lavet en toaethylde eller en boghylde af fyrretræ.

Latin. Mikkelsens læsebog for m. til s. 41. Formlære og syntaktiske regler efter læsebogen.

Realklassen.

Religion. Brevet til Galaterne. Peters første brev. Reformationens historie.

Dansk. Læsestykker for r. ved Lange er benyttede til oplæsning, genfortælling og analyse. For og af klassen er læst Holbergs Jacob von Tyboe, Øhlenschlägers Væringerne, Andersens Af mit livs æventyr, Björnsons En glad gut, Ibsens Kongsæmnerne og Hærmændene på Helgeland, Goldschmidts Ravn og Maser, fortællinger af Lagerlöf og H. Pontoppidan, desuden en del digte af danske og norske forfattere. Oplysninger om de til eksamen opgivne forfattere. Nogle timer anvendtes til foredrag af eleverne over selvvalgte æmner. Grammatik med benyttelse af Ingerslevs sproglære. En hjemmestil hver fjortende dag. Til eksamen opgives Jacob von Tyboe, En glad gut og Hærmændene samt læsestykkerne s. 15—99, 105—127 og 135—147.

Engelsk. Af Brekkes ny læsebog for middel-

skolen s. 1—11, 16—18, 31—45, 49—58, 60—62, 65—93, 96—106, 108—117. Henved 30 sider ektemporallæsning i samme bog. Kursorisk Marryats *The settlers in Canada* (Velhagen & Klasing's udg.) s. 1—105. Magnussens praktiske grammatik og Mouridsens stiløvelser. Oversættelses- og genfortællingsstile.

Tysk. Ingerslev og Vibæks læsebog s. 191—219. Webers *Auf rauhen Pfaden*. Vibæks sproglære. Kursorisk er læst Wilbrandts *Der Lotsencommandeur* og dele af Stifters *Katzensilber*.

Historie. Af P. Munchs *Fra februarrevolutionen til vore dage* er læst afsnittene om Frankrig, England, Tyskland, Rusland, Italien og Amerika med forbigåelse af åndslivet. Af sammes mindre lærebog i samfundskundskab (3 oplag) s. 1—33, 34—41, 75—101.

Geografi. Af C. C. Christensens geografi for r. I Tyskland, England, Holland og Belgien. Af Andersen og Vahls geografiske hefter for r. I s. 1—45.

Naturhistorie. Balslev og Andersens zoologi for r. Balslev og Simonsens botanik for r.

Naturlære. Med benyttelse af la Cour og Holsts *Menneskeåndens sejr* er gennemgået energien i naturen og dens udnyttelse, transport og opsamling. På grundlag af et hektograferet hefte er gennemgået grundtræk af elektroteknikken.

Regning og Matematik. Foldbergs regning og algebra for r. Hjemmeopgaver een til to gange om måneden. Skoleopgaver een til to gange om ugen.

Tegning. (8 elever). Gibs og vaser. Arbejderne udførte med sortkridt.

Fransk. (16 elever). Af H. Madsens læsebog for ældre begyndere s. 2—59, 63—79, 80—92. Krogs formlære for begyndere. Til realeksamen opgives s. 42—59, 63—79 og 80—92.

Gymnasiet.

I klasse.

Religion. Brevet til Galaterne. Peters første brev. Danmarks kirkehistorie fra reformationen.

Dansk. Mortensens litteraturudvalg I s. 170—303, 310—336, 340—377. Holbergs Erasmus og Jeppe, Øhlenschlägers Aladdin, Drachmanns Der var en gang. Axelsen, Fenger og Kristensens Norsk landsmål og svensk. En del værker er læste op af og for klassen. Hjemmestil hver fjortende dag.

Engelsk (n). Brekke og Westerns engelske forfattere I s. 1—42, 49—50, 102—116, 119—128. Finnemores Social Life in England II s. 60—156. A. Hansens læsehefter IV 1—44. Jeromes Three men in a boat (Velhagen) s. 1—62. Jespersens grammatik. Mundtlige og skriftlige øvelser efter A. Hansens stiløvelser. Genfortællingsstile.

(k og m). Jespersens England and America Reader stk. 1, 2, 3, 8, 15, 17, 26. The Kipling Reader s. 1—19, 88—109. Realklassens stiløvelser ved Hansen stk. 1—25.

Tysk (n). Skouboes tyske noveller s. 1—99. Ingerslev und Vibæks Deutschland I s. 8—14, 101—140, 161—166, 185—206. En del digte efter Schillers ausgew. Gedichte (Meyer). Kapers grammatik. Stil

på skolen, mest genfortælling. Mundtlige stiløvelser. En del mindre fortællinger oplæste for klassen.

Fransk (m og n). Jespersen og Stigaards læsebog for begyndere s. 1—105.

Latin (k). Mikkelsens læsebog stk. 38—53. Cæsars Gallerkrig I 1—29, III og IV med enkelte forbigåelser. Ciceros tale for S. Roscius 6—29. Ovids verdensaldrene og Deucalion. Grammatik efter Lang. Fra begyndelsen af november er der hver anden uge på skolen skrevet en version efter en i forvejen læst tekst.

(n). Mikkelsens læsebog stk. 38—53. Østergaards læsebog s. 1—18, 22—25. Formlæren genlæst.

Græsk (k). Hudes elementarbog I. De vigtigste böjningsmønstre af sammes sproglære. Xenophons Anabasis I undtagen kap. 9, II undtagen kap. 5, 3—23 og kap. 6, III undtagen kap. 1, 35—3, 5 og IV kap. 1—3, i alt 90 sider.

Historie. Af Møller og Busks lærebog I verdenshistorien til 1300 med nogle tilføjelser især til Hellas' historie. Ottosens lærebog i Nordens historie til unionstiden.

Oldtidskundskab. Sechers mytologi s. 10—45. Hovedværker af græsk kunst fra o. 600 til Alexander med benyttelse af Sechers kunsthistorie, Luckenbachs Kunst und Gesch. I og andre billeder. Odysseen II og VI.

Geografi og naturhistorie (m). Ved udflugter og forsøg er først gennemgaaet vore almindeligste sten- og jordarter. Dernæst er der efter

Vahls geografi for gymnasiets matematiske linje læst mineralogi, dynamisk geologi og historisk geologi samt afsnittene om atmosfæren og om havet. I forårstiden er der på grundlag af mikroskopiske øvelser gennemgået hovedtyper af lavere dyr og planter (slimdyr, infusionsdyr, flagellater, forskellige grønalger, kiselalger, gærsvampe, skimmelsvampe, bakterier, laver). Nogle timer er anvendte til udflugter, navnlig vedrørende egnens plantevækst.

Naturkundskab (k og n). Af Heegaard, Vahl og Kroghs bog I er læst astronomi, mineralogi, dynamisk geologi og historisk geologi.

Naturlære (m). Efter Barmwaters lærebøger varmelære, astronomi s. 1—107, elektricitet og magnetisme s. 32—98. Skoleøvelser: Udvidelseskoefficient for jern, messing og glas; for kvægsølv bestemt ved pyknometer; for luft; varmfylde for jern, zink, messing, kvægsølv; smeltepunkt for tin, stearin og voks; smeltevarme for is; fordampningsvarme for vand; indre modstand i elementer; elementers elektromotoriske kraft.

Kemi (m). Rasmussens kemi for gymnasiet I til kulstofforbindelser; dertil hørende elevøvelser og skriftlige opgaver.

Matematik (m). N. Nielsens lærebog i aritmetik kap. 2—5 og 7. Sammes trigonometri. Hjemmeopgaver to gange, skoleopgaver een gang om ugen. (k og n). Bonnesens matematik for de sproglige gymnasier kap. 1—4.

II klasse.

Religion. De religiøse grundtanker i hedenskabet, jødedommen og kristendommen er udviklede ved en historisk fremstilling.

Dansk. Mortensens litteraturhistorie (1902) til s. 81 med forbigåelser. Bertelsens oldnordiske læsebog s. 1—27 og grammatikken. Sammes danske sproghistorie s. 1—29. En del folkeviser efter Orlriks udvalg. P. Møllers En dansk students eventyr, Heibergs En sjæl efter døden. Desuden er der i tilknytning til undervisningen i litteraturhistorie læst mange mindre litteraturprøver. Eleverne har holdt nogle foredrag. Stil hver tredje uge.

Engelsk (n). Brekke og Westerns engelske forfattere I s. 1—50, 62—76, 88—101, 113—116, 119—128. Jespersens E. and A. Reader, anden udgave, stk. 3—7, 9, 13, 14, 20, 21, 28, 38. Finnesmores Social Life in England II s. 156—231. Jeromes Three men in a boat (Velhagen). Kiplings Puck of Pook's hill. Af Laureata digtene af Burns, Scott, Longfellow, Tennyson (undtagen nr. 100 og 105) og Browning. Desuden Tennyson's Come into the garden, Maud og Ulysses, Brownings Hervé Riel og The patriot. Jespersens grammatik, Trys Spoken English. Stile, navnlig oversættelse efter Hansens stiløvelser.

(k og m). Jespersens E. and A. Reader, anden udgave, stk. 3—7, 9—14, 18, 20, 21; 22 genlæst; 23, 26, 28, 29, 40. Jespersens grammatik. A. Hansens stiløvelser for realklassen. Ekstemporallæsning efter Conan Doyles Uncle Bernac.

Tysk (n). Ingerslev og Vibæks Deutschland II stk. 1, 6, 8—10, 12, 13, 17, 21. Goethes Egmont, Schillers Wallensteins Lager samt Knauths Auswahl deutscher Gedichte 79—94 og 96—104. Som månedslæsning Schillers Die Piccolomini og Wallensteins Tod, Stifters Katzensilber, Böhlaus Altweimarische und Ratsmädelsgeschichten, Viebigs Am Totenmaar. Taleøvelser efter Willbrandts Der Lot-sencommandeur. Stile af forskellig art på skolen og hjemme. Kapers grammatik.

Fransk (k). Læst og delvis genlæst Jespersen og Stigaards begynderbog, Glahns Lectures variées I og Abouts Le Roi des Montagnes o. 150 sider, den sidste tildels kursorisk. Af grammatik er læst de regelmæssige og de vigtigste uregelmæssige verber.

(m og n). Af Jespersen og Stigaards begynderbog er læst og genlæst s. 105—119, Glahns Lectures I og Abouts Le Roi des Montagnes o. 150 sider, den sidste tildels kursorisk. Efter O. Nielsens kortfattede grammatik er læst § 60—100 og 107—126.

Latin (k). Ciceros tale for lex Manilia. Af Livius 30 sider af VII og VIII (VII 3, 9—6, 6. 9, 3—15, 11. 16, 2—6. 17, 1—18, 2. 19, 1—4. 19, 6—20, 9. 23, 1—26, 15. VIII 6, 9—7, 22. 12, 1—18. 29, 6—35, 9). Af Ovid i Blochs udvalg verdensaldrene, Deucalion, Ceres v. 1—79. 400 vers af Horatses oder. Grammatik efter Linderström Lang. Hver uge en version, mest efter Cæsars Gallerkrig.

- (n). Østergaards læsebog s. 26—82. Cæsars Gal-
lerkrig VI og VII kap. 1—18. Nogle punkter af
syntaksen efter Linderström Langs bog.
- Græsk (k). Xenophons Anabasis III 4 og 5. He-
rodot VIII 1—26, 49—69, 74—103, 107—120.
Odysseen XIX og XX 1—239. Formlæren gen-
læst.
- Historie. Møller og Busks lærebog fra 1300 til
1789. Ottosens Nordens historie fra unionen til
1789. Revolutionstiden 1789—95 i udførligere
fremstilling med Blochs Den nyeste tids historie
som grundlag.
- Oldtidskundskab (m og n). Iliaden XI, XXII
fra v. 130, XXIII til v. 261. Sofokles' Kong Oidi-
pus og Aias. Livius' Roms historie ved Thoresen
I s. 19—28, 37—47, 55—60, II s. 8—23. Ægæisk
kunst.
- Geografi og naturhistorie (m). På grund-
lag af mikroskopiske øvelser og med benyttelse
af Poulsens lærebog i botanik og Kroghs Menne-
skets fysiologi er gennemgået de vigtigste væv-
former hos planter og dyr. Ernæringsfysiologi
efter Kroghs lærebog. Efter Vahls geografi for
gymnasiets mat. linje afsnittene om klima- og
plantebælter og om menneskelivet. Samtidig
hermed genlæsning på kortet af hovedpunkter af
mellemskolepensummet i geografi. I forårstiden
elevøvelser i dyreanatomi og plantefysiologi.
- Naturkundskab (k og n). Heegaard, Vahl og
Kroghs bog I fra s. 165, II til s. 55. Genlæsning
af Evropas geografi.

Naturlære (m). Efter Barmwaters lærebøger optik (hele bogen), elektricitet og magnetisme s. 1—32, 98 til enden. Skoleøvelser: Bestemmelse af en magnets fri magnetisme; jordmagnetismens horizontalkraft; den fri magnetisme i en elektromagnets jærnkærne for forskellige strømstyrker og jærnsorter; spændingsfaldets afhængighed af strømstyrke og modstand; galvanisk elements og batteris elektromotoriske kraft for plader af forskellige stoffer; indre modstand i elementer; Faradays lov; modstandsmåling med Wheatstones bro; det konkave hulspejl; brændvidde for samle- og spredelinser.

Kemi (m). Af Rasmussens kemi for gymnasiet I kulstofforbindelser og metaller med dertil hørende elevøvelser og skriftlige opgaver.

Matematik (m). N. Nielsens aritmetik kap. 6 og 8—11. Sammes plangeometri fra kap. 3 til enden. Sammes infinitesimalregning kap. 1 og 3. Kraghs analytiske plangeometri fra kap. 1 til parabler. Hjemmeopgaver to gange, skoleopgaver een gang om ugen.

(k og n). N. Nielsens mindre lærebog i aritmetik kap. 4 og 5. Sammes lærebog i geometri kap. 5 og 6.

III klasse.

Religion. Den kristelige etik gennemgået i grundtræk.

Dansk. Mortensens litteraturhistorie fra s. 82 med forbigåelser. Bertelsens sproghistorie fra s. 29. Øhlenschlægers Nordens guder. Ibsens Per Gynt.

I tilknytning til undervisningen i litteraturhistorie er der læst mange mindre litteraturprøver. Efter Svensk vitterhet er der læst en del prøver af svensk litteratur. Genlæsning af det, som opgives til eksamen. En stil hver fjerde uge.

Engelsk (n). Brekke og Westerns Eng. forfattere II, anden udgave, s. 26—30, 153—188, 200—216, 239—281. Udvalg af Carlyle (Arnolds prosebooks); Jeromes Tommy & Co. 1, 2, 3, 5, 6 historie. Nogle af A. Hopes Dolly Dialogues. Kiplings The light that failed s. 142—278. Digte af Burns, Wordsworth, Byron, Keats, Shelley, Moore, Scott, Tennyson, Browning, Morris, Henley, Swinburne, o. 150 sider, efter Laureata, Penny Poets og Oxfords Classics. Westerns Engelske institutioner. Laings English literature. Stile efter A. Hansens stiløvelser, genfortællingsstile, enkelte friere opgaver. Genlæsning af eksamenspensummet.

(k og m). Jespersens England and America Reader, første udgave, stk. 3, 7, 9, 15, 16, 20, 21, 30, 31, 37, 45, 49, 51. Jespersens grammatik. A. Hansens stiløvelser for realklassen. Genlæsning af eksamenspensummet.

Tysk (n). Ingerslev og Vibæks Deutschland II stk. 8, 12—17, 20, 21, 23, 24, 28—30; Goethes Hermann und Dorothea de fire sidste sange; Lessings Nathan. Kapers grammatik. Taleøvelser efter Wilbrandts Der Lotsencommandeur. Stile af forskellig art på skolen og hjemme.

Fransk. Statarisk er læst Glahns Lectures VI, Daudets Tartarin (Heuers udtog) og Paillerons

Le monde où l'on s'ennuie. Statarisk og kurso-
risk o. 110 sider af Zolas *La débacle* (Heuers
udtog). Udelukkende kurso- og sidste halvdel af
Mérimés Colomba. O. Nielsens kortfattede gram-
matik. Forskellige mindre fortællinger er oplæste
for klassen. I ekstratimen for k yderligere op-
læsning, kurso- og analyse.

Latin (k). Ciceros *Cato* 1—14, 19—23. Horatses
oder III 3, 6, 8, 9, 13, 18, 30, IV 3, 5, 7, 11, 15,
epode 4. Af satirerne I 9 og II 5. Af brevene
I 1, 4, 5, 7, 9, 11, 15, II 2. Eksamenspensummet
genlæst. Grammatik efter Linderström Langs bog.
Litteraturhistorie efter Rafn. Versioner efter Cæ-
sar og Cicero. Desuden enkelte eksamensversio-
ner. Ekstemporallæsning efter Gertzes udvalgte
stykker af middelalderlige forfattere.

(n). Cicero in *Verrem* IV 36—47, 52—63. Ud-
valgte stykker af middelalderens forfattere ved
Gertz s. 11—23, 35—44. Grammatik efter Langs
bog. Genlæsning af det hele eksamenspensum.

Græsk (k). *Iliaden* I, II til 510, III til 382 og VI,
i alt 2032 vers. Platons *Apologi*. Genlæst *Anaba-
sis* II 1—5 og III 3—4 (35 sider), *Iliaden*, Herodot
VIII 74—103 og 107—125 (24 sider) samt *Apolo-
gien*. Udtog af Sechers litteraturhistorie og kunst-
historie. Ordbog er ikke brugt, men ny glosser og
talemåder opskrevet på klassetavlen. Det nød-
vendigste af ordføjningslæren er meddelt mundt-
ligt. Analyse kun, når oversættelsen kræver det.
I begyndelsen af timen som oftest oplæsning og
oversættelse af det i forrige time gennemgåede.

- Historie.** Blochs lærebog i den nyeste historie fra 1795 med nogle tilføjelser om tiden fra 1870 til 1911. Ottosens Nordens historie fra 1766, Sverigs fra 1772. Munchs lærebog i samfundskundskab, femte udgave, s. 1—71, 133—164.
- Oldtidskundskab** (m og n). Gertzes oversættelse af Apologien, Kriton og Faidon. Genlæst eksamenspensummet. Fornyet gennemgang af græsk kunst til Alexander.
- Geografi og naturhistorie** (m). I årets første halvdel er læst muskel-, nerve- og sansefysiologi efter Kroghs Menneskets fysiologi samt almindelig naturhistorie efter V. Rasmussens biologi. I årets sidste halvdel eksamensgenlæsning af pensumets naturhistorisk-fysiologiske del.
- Naturkundskab** (k og n). Heegaard, Vahl og Kroghs bog I og II.
- Naturlære** (m). Efter Barmwaters lærebøger det manglende pensum. Skoleøvelser: Pendullovene; Mariottes lov; lovene for bøjning af stænger; bestemmelse af en stemmegaffels svingningstal; lyd-hastighed i glas, brint og kultveilte; konvekse hulspejle; brydningsforhold (Grunzehls apparat); linsers brændvidde; deres krumningsradius; bestemmelse af spektrallinier; bestemmelse af forstørring ved kikkert og miskroskop.
- Kemi** (m). Rasmussens kemi for gymnasiet, tredje hefte. Sammes kemiske opgaver, tredje hefte.
- Matematik** (m). Nielsens infinitesimalregning læst færdig, dog med enkelte forbigåelser. Sammes stereometri. Kraghs lærebog i analytisk plan-

geometri fra parabler. Hjemmeopgaver to gange om ugen. Skoleopgaver een gang om ugen. (k og n). Nielsens aritmetik og algebra kap. 5. Sammes lærebog i geometri kap. 6 og 8. Nogle hjemmeopgaver.

Sang og instrumentalmusik.

Af skolens elever har o. 160 deltaget i sangundervisningen. Der er benyttet Friedlænders Korskole, Sannes tostemmige fædrelandssange (II) og firstemmige sange (XIII) samt J. Mikkelsens flerstemmige sange. Desuden er der indøvet flerstemmige sange efter andre samlinger og konfirmationskantaten. Skalaer med akkorder, åndedrætsøvelser samt nodelæsnings- og træffeøvelser foretoges efter nævnte korskole. Der er fortsat med at give eleverne lidt kendskab til musikhistoriens mest fremtrædende skikkelser og momenter.

I instrumentalmusik har tolv alumner fået undervisning, hver to halve timer om ugen, deraf fire i violin, otte i pianoforte. — Skolens elevorkester har under musiklærerens ledelse foretaget øvelser een aften om ugen fra oktober til april. Afslutning fandt Sted den 2 april.

Gymnastik, svømning og boldspil.

Timerne anvendtes til almindelig gymnastik, dans, cricket, hockey, fodbold, tennis, skøjteløb og svømning. De befalede opvisninger fandt sted.

Skydning.

August, september 1910 og maj, juni 1911

skarpskydning een gang om ugen ved Tul sø for IIIg og IIg. — Ig og r har haft sigtning og salonskydning.

Klasse	Afstand	Skydemåde	Træfferprocent
IIIg	150m	Frit anslag	84
IIIg	100m	Frit anslag, magasinskydning mod figurskive	47
IIIg	200m	Frit anslag	85
IIIg	250m	Slæde	100
IIIg	250m	Frit anslag	76
IIg	100m	Slæde	99
IIg	150m	Slæde	97
IIg	250m	Slæde	95
IIg	100m	Frit anslag	89
IIg	150m	Frit anslag	84

Skolebiblioteket.

Bibliotekar er overlærer Gad. Valgte medlemmer af bogudvalget for 1911—12 er adjunkterne Holten, Simonsen og Ussing. Seddelkatalogen er forøget med 193 numre. Tallet af sedler udgør nu 26582.

Elevbiblioteket

er forøget med 10 ny bøger. Desuden er en mængde gamle bøger erstattede med ny eksemplarer. Adjunkt Hansen og alumne K. V. Dahl har bestyret samlingen.

Musæet.

Valgt medlem af musæumsrådet er adjunkt Rosen. Den fysiske samling bestyres af overlærer Matthiassen. I årets løb er anskaffet: 2 spoler, 3 al.

høje, beviklede med 0,25 mm kobbertråd, et spektralstativ, 4 lamper monterede til prøver med vekselstrøm, en drejebænk. La Cour og Appels historiske Fysik. Weinholds Vorschule der Experimentalphysik. Hahns Handbuch für phys. Schülerübungen. Bauers Telegraphie ohne Draht. Gruners Die Wandlung in den Anschauungen über das Wesen der Elektrizität. Riemenschneiders Experimentierbuch der drahtlosen Telegraphie und Telephonie. Das Luftschiff (System Zeppelin). Christiansens fysik (3 udgave). Fremss årbog. Fürstenaus Das Wesen der Elektrizität. Richters Organische Chemie. Ostwalds Analytische Chemie. Hinrichsens Vorlesungen über chemische Atomistik. Graetzes Die Elektrizität. Winters Det teoretiske grundlag for den analytiske kemi. Wachsmuths vægtavle »Das Luftschiff« med forklaring.

Desuden som gave fra husflidsmand Niels Hansen i Fuglebjerg en meget interessant gammel dansk bismær. Herfor bringes skolens bedste tak.

Med de andre samlinger fører overlærer Zoffmann tilsyn. Den etnografiske samling er forøget med: En model af et kinesisk skib (elev Frigast). Den naturhistoriske samling er forøget med: Spurv (Joh. Paulsen), tornskade (Justesen), sneugle og jagtfalk (kolonibestyrer Thron i Frederikshåb), en kyllings udvikling, pighajens udvikling, vandmand og brændegoble.

Forskellige meddelelser.

Skolens ikke ubetydelige samling af musikallier

har musiklæreren begyndt at ordne og optage en fortegnelse over. Samtlige forefundne musikaler, hvoriblandt en del originalmanuskripter, stammer fra årene 1800—1850 og har væsentlig stedlig interesse. Det påtænkes på grundlag af dem at forsøge at give nogle bidrag til sang- og musikundervisningens historie i akademiet og skolen.

Den 5 maj afsløredes en mindesten på Emil Jæhnigens grav. Ved denne lejlighed holdt overlærer Matthiessen følgende tale:

De sidste 25 års soranerhold står alle mer eller mindre i gæld til Emil Jæhnigen. Det er derfor ganske naturligt, at Soransk samfund lige siden hans død har haft på sit program planen om at sætte ham et mindesmærke på hans grav. Men da vore kræfter var forud optagne af andre planer, besluttede vi at vente til næste år, for så med des større kraft at kaste os over opgaven.

Imidlertid — det kom anderledes.

En anden kreds havde også planer om et mindesmærke og tænkte sig disse planer førte ud i livet allerede i år. De henvendte sig til os i Soransk samfund, og opmuntrede af deres iver besluttede vi at opgive vor afvæntende holdning og gå med til den dristige plan at gennemføre sagen på en utrolig kort tid.

Og det lykkedes.

Nu står monumentet dær, tilvejebragt ved mange, såre mange bidrag fra gamle venner i Slagelse, fra

gamle Soranere og Soransk samfund, fra elever og venner i vor lille by, den der var ham så kær.

Kredsen blev stor — men det er ikke underligt.

Ti Emil Jæhnigen var af dem, der drog mennesker til sig.

Og hvorfor?

Jeg tænker, det var, fordi han var så ejendommeligt et menneske, så bred en personlighed, så sand og naturlig, med fejl, som han ikke søgte at dække over, med rige ævner og naturens gaver, som han var glad over uden at søge at skjule sin glæde.

Og så forbandt han med denne personlighedens bredde en ægte kunstnernatur, med stærke følelssvingninger og med ævnen til, når stemningen greb ham, at sætte hele sin personlighed ind, at give sig helt hen uden ængstelse og uden bagtanke.

Derved blev det ham muligt at rive andre med sig, at begejstre andre — og da først og fremmest sine elever — for den kunst, han elskede over alt. Begejstre ikke blot de enkelte musikalske, men hele den store flok derovre på skolen. Stod han overfor den, de mange, store og små, i sangtimerne, var der over ham en myndighed og begejstring, der virkede, en myndighed, der magtede dem, en begejstring, der elektriserede dem. Da var han på een gang pædagogen og kunstneren. For eleverne kom han til at stå som noget for sig, en skikkelse, de bevarede i deres erindring som en af de fastest formede fra deres skoletid, en af dem, de stadig tænkte tilbage på med størst glæde.

Denne hans kunstnernatures ævne til at give sig hen var det også, der sammen med hans energi gjorde ham til den fortræffelige dirigent, han var, og det var den, der så mange gange gjorde ham til det naturlige midtpunkt, når vi samledes med ham i festligt lag.

Ingen der lærte Emil Jæhnigen, om end kun flygtigt, at kende, kunde undgå at få et stærkt indtryk af, at han var et godt menneske.

Han havde en sjælden ævne til at opdage og fremdrage det gode hos andre. Hvor kunde han være bedårende ukritisk — mange gange overfor sig selv, men ligeså villigt overfor andre. Hvor kunde han give sig hen i beundring og glæde — mange gange over sig selv, men ligeså villigt over andre.

Få har jeg kendt, der følte så stærkt for andre, som han, glædede sig så oprigtigt, når det gik andre godt, blev så oprigtig bedrøvet, når det gik andre ilde. Og hvor var han et fornøjeligt menneske. Han var født til glæde. Hans gode ævner, stærke legeme, lyse, barnlige sind, hele hans kunstnertemperament, alt var lagt tilrette for at gøre ham livet til en fest. Og der stod feststemning om ham, hvor han viste sig. Han selv var glad, og han formåede at gøre andre glade.

Intet under da, at Jæhnigen var en populær skikkelse i vor lille by, på skolen og i Soranerkredse, ja, at han var en folkekær mand.

Men for os, der stod ham nærmest, var han mere. Vi fik i tidens løb at se, at hans personlig-

hed ikke blot havde bredde, men også dybde, at hans energi ikke blot var udadrettet, men ligesåvel indadrettet, at han var ligeså alvorlig som god og fornøjelig.

Sorgerne kom slag i slag. Knugende lagde de sig over hans liv. Men de knækkede ham ikke. Han rejste sig efter hvert et slag. Ikke i trods og ikke i letsind. Men, med sit lykkelige temperament, i tryk hengivelse i den naive barnetro, der var og blev hans lykkes grundvold.

I de sidste år kastede sygdom sig over hans stærke legem og søgte at gøre hans liv til en lidelse. Men den fik ikke bugt med hans energi. Højt bar han sit hoved, og rank var ryggen, når han skred ned ad gaden på de sårede fødder, skønt hvert skridt kostede ham smærte.

Og tilsidst kastedes han så på sit sidste sygeleje derinde i København. Hans ene ben blev sat af, men modet mistede han ikke. Rolig så han sin skæbne imøde, ingen klage, kun glæde over, at der endnu var noget at håbe, fuld fortrosthing til, hvad herren vilde med ham.

Få dage før hans død kom jeg til ham tidlig på dagen før nogen anden. Han sagde straks: »Denne gang kommer jeg ikke over det — nej — det kan ikke nytte, hvad du siger, — jeg veed det. Men jeg har talt med Vorherre, og jeg har sagt ham, at jeg er glad ved det, som han vil have det. Vil han, at jeg skal leve og gå endnu mere igennem, skal jeg bære det uden at knurre, og vil han tage mig til sig nu, er jeg også beredt til det.«

Dette indtryk fra min gamle vens dødsleje vil altid stå for mig som det skønneste minde om ham. Jeg har taget det med her idag, fordi det ikke burde mangle i det fuldstændige billede af Emil Jæhnigen, dette milde, gode menneske, så fuld af harmløs livsglæde, så energisk i sit arbejde, så begejstret for sin kunst, så alvorlig i sit gudsforhold.

Ære være hans minde.

Den sidste undervisningsdag er den 23 juni. Derefter følger skriftlig og mundtlig prøve til og med 5 juli, for så vidt ikke nogle af disse prøver allerede finder sted før 23 juni. Skema over prøvernes forløb opslås på stengangen, og de mundtlige prøver er offentlige. Den 6 juli er der dimission og klasseomflytning. Alt som elevtallet er steget, er det blevet mere og mere vanskeligt at skaffe tilrejsende forældre, som ønsker det, plads i festsalen, hvor disse akter hidtil er holdte, og skönt det ikke er tiltalende at forlade dette festlige og historiske lokale, findes det dog nødvendigt at henlægge dem til gymnastiksalen. Den 7 juli fra kl. 8 fm. holdes prøve over søgende til I klasse. (For de få søgende til II og III klasse skal prøvetiden senere blive opgivet.) Derefter begynder sommerferien, som varer til og med den 20 august. Mandag den 21 august begynder det ny skoleår, idet alle eleverne samles i lovsangssalen.

Der er en ting, som det ligger mig på hjerte at få sagt. Jeg har haft det held, at i min rektor-tid de ydre betingelser for skolens og opdragelsesanstaltens virksomhed er blevet meget forbedrede. Det bestående (hovedbygning, fratergård, klosterallé, gamle legeplads, sløjdscole, gymnastiksal, badeskur og badebro) er blevet istandsat og i mange stykker bedre indrettet, således vaskeindretningerne på sovesalene; nyt er tilvejebragt (vinterbadstuen, musæet, indlægning af vand, gas og elektricitet, ny legeplads). Det er kun en lille del af alt dette, hvortil initiativet er udgået fra mig. Initiativet til det meste og iværksættelsen af det alt sammen skyldes stiftelsens arkitekt F. C. C. Hansen, hvem jeg herved bringer min hjerteligste tak for hans virksomhed til skolens og opdragelsesanstaltens bedste.

Til afsked. Den 15 august forlader jeg altså Sorø skoles tjeneste efter at have tjent den i omtrent $44\frac{1}{2}$ år, længer end nogen anden lærer; ti gamle overlærer Arent Sibbern blev her kun i 43 år. Fra den 25 september 1822 er der indskrevet 3002 elever i skolen, og inden jeg forlader den, vil jeg nok komme til at indskrive endnu omkring 60. Da jeg i marts 1867 kom til skolen, var der indskrevet 1099. Fra den tid indtil jeg blev rektor indskreves 1009 (til og med nr. 2108). I de sytten år jeg har været rektor, har jeg altså indskrevet 894 eller gennemsnitlig over 50 årlig, og elevtallet er steget fra 147 i 1894 til 283 i år. Gid jeg turde håbe, at hvert kuld ungdom, som udgår herfra,

må blive en sten i muren, som hegner skolens gård. Det kan nok behøves; thi i mangfoldige år har der stødvis hævet sig røster om, at skolen bør lægges øde for at fremme andre formål. Man plejer dog ikke at ødelægge en gammel institution, som er fuldkommen livskraftig, med mindre den på en eller anden måde har vist sig uværdig til at eksistere. Men jeg formår ikke at se, at dette kan gøres gældende mod Sorø skole. Dog grunden til, at Sorø skole særlig udpeges som offer, er vel dens store rigdom, og det gamle ord har vel ret, at det er let at finde sag mod en fed so. Det i 1827 oprettede men snart hensygnende akademi vilde Grundtvig have omdannet til en højskole, Christian VIII til en slags polyteknisk anstalt nr. 2. Akademiet nedlagdes 1849, uden at noget sattes i stedet, men de midler, som derved sparedes, har staten hidtil ikke haft nogen vanskelighed ved at finde en, forhåbentlig god, anvendelse for. Imidlertid har skolen levet sit stille liv (ganske vist til sin ulykke fremdeles i daglig tale slæbende om med akademinavnet), og mange dygtige og adskillige fremragende mænd er udgåede fra den. I dette liv har jeg altså i en lang årrække taget del, og må takke for den store velvilje, der så tit er vist mig, sidst navnlig da jeg fyldte 70 år. Jeg er da også såre glad og taknemlig over den virksomhed, der har udfyldt mit liv fra de 26 til de næsten 71 år, især for adjunkt- og overlærertiden. I min rektortid har byrden af de mangfoldige uensartede forretninger og følelsen af det store ansvar nok til tider

været tyngende, og jeg har derfor let modstået fristelsen i opfordring fra forskellige sider til at blive ved en stund endnu. En tyngsel af anden art og lammende indflydelse har da også de ovennævnte, lejlighedsvis genkommende, i pjecer og bladartikler fremførte ønsker om skolens tilintetgørelse medført. Jeg veed ikke, om nogen fremdeles ønsker at lægge skolen øde for at fremme et formål, der så overordentlig godt kan fremmes på anden måde uden at begære næstens hus; men jeg har det håb, at Danmarks regering og rigsdag ikke vil lade dette ske, og mit afskedsord i skolens årsskrift skal være: Gud bevare den af Kong Frederik den anden stiftede, af Kong Frederik den sjette fornyede Sorø skole!

Sorø skole og opdragelsesanstalt. Den 31 maj 1911.
325 års dagen for skolens stiftelse.

Hoff.

1911.